

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

της φοιτήτριας Παγώνας Αποστολάκη

*Διερεύνηση γλωσσολογικών επιπτώσεων της χρήσης συντμήσεων
σε γλωσσικό κώδικα *Greeklish**

Επιβλέποντες:

Παναγιώτης Πολίτης, Αναπληρωτής Καθηγητής ΠΤΔΕ ΠΘ

Γεώργιος Ανδρουλάκης, Αναπληρωτής Καθηγητής ΠΤΔΕ ΠΘ

Βόλος, Δεκέμβριος 2015

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τους δύο επιβλέποντες καθηγητές μου, τον κύριο Πολίτη και τον κύριο Ανδρουλάκη, για τη συμβολή τους σε όλη τη διάρκεια εκπόνησης της παρούσας πτυχιακής εργασίας. Η καθοδήγηση, οι προτάσεις, οι συμβουλές, η ψυχολογική υποστήριξη, καθώς και η προθυμία που επέδειξαν, αποτέλεσαν καθοριστικό παράγοντα στην πραγματοποίηση της πτυχιακής εργασίας.

Αφιερώσεις

Τη συγκεκριμένη πτυχιακή εργασία δεν θα μπορούσα παρά να την αφιερώσω στην οικογένειά μου. Θα ήθελα να τους ευχαριστήσω για τη συνεχή υποστήριξη και ενθάρρυνση κατά τη διάρκεια εκπόνησης της πτυχιακής εργασίας και κατ' επέκταση, για τη συμβολή τους σε όλη τη διάρκεια των σπουδών μου.

Περιεχόμενα

Ευχαριστίες	2
Αφιερώσεις.....	2
Περίληψη.....	5
Εισαγωγή.....	6
A' Κεφάλαιο: Θεωρητικό Υπόβαθρο	8
A.1. Greeklish	8
A.1.1. Ορισμός.....	8
A.1.2. Ιστορική αναδρομή.....	8
A.1.3. Τύποι Μεταγραφής.....	10
A.1.4. Επιπτώσεις των Greeklish στην ορθογραφία των νέων	13
A.2. Συντμήσεις: Οι συντμήσεις στην ψηφιακή επικοινωνία και οι συνέπειες στη γλώσσα των χρηστών.....	14
A.2.1. Συντομογραφίες σε Internet και chat.....	16
A.3. Επισκόπηση προηγούμενων ερευνών.....	18
B' Κεφάλαιο: Παρουσίαση της έρευνας	21
B.1. Μεθοδολογία της έρευνας	21
B.1.1. Σκοπός και στόχοι της έρευνας.....	21
B.1.2. Ερευνητικά ερωτήματα.....	21
B.1.3. Ερευνητικές υποθέσεις.....	21
B.1.4. Προσδιορισμός του πληθυσμού της έρευνας και σχέση της ερευνήτριας με τα άτομα	23
B.1.5. Ερευνητική μέθοδος	23
B.1.6. Ερευνητικά εργαλεία	24
B.1.6.1. Ημιδομημένες συνεντεύξεις	24
B.1.6.2. Κειμενική ανάλυση σε αποσπάσματα κειμένων των συμμετεχόντων.....	26
B.1.7 Διεξαγωγή της έρευνας.....	27
B.1.7.1 Ημέρα 1η – Συνέντευξη 1η.....	27
B.1.7.2. Ημέρα 2η – Συνέντευξη 2η.....	27
B.1.7.3 ημέρα 3η – Συνέντευξη 3η.....	28
B.1.7.4. Ημέρα 4η – Συνέντευξη 4η.....	28
B.1.7.5. Ημέρα 5η – Συνέντευξη 5η.....	28
B.1.8. Δεοντολογία και ηθική της έρευνας	28
B.2. Ανάλυση δεδομένων της έρευνας	28

B.2.1. Στάδιο 1ο: Ημιδομημένες συνεντεύξεις με τους συμμετέχοντες.....	29
B.2.1.1. Θέμα: «Πότε άρχισαν τα άτομα να χρησιμοποιούν συντμήσεις σε κώδικα Greeklish;».....	29
B.2.1.2. Θέμα: « Σε ποιες περιπτώσεις επικοινωνίας επιλέγουν να χρησιμοποιούν συντμήσεις σε κώδικα Greeklish;».....	31
B.2.1.3. Θέμα: «Τι πιστεύουν οι ίδιοι; Έχουν επηρεάσει οι συντμήσεις το γραπτό τους λόγο; Αν ναι, προς ποια κατεύθυνση;».....	32
B.2.1.4. Θέμα: «Ποια είναι η μορφή των συντμήσεων που χρησιμοποιούν;»	33
B.2.2. Στάδιο 2ο: Κειμενική ανάλυση σε δείγματα κειμένων των συμμετεχόντων	34
B.2.2.1. Θέμα: Προσδιορισμός μεταγραφικού τύπου κάθε συμμετέχοντα	35
B.2.2.2. Θέμα: Αναπαραγωγή των ηλεκτρονικών συνομιλιών στην ελληνική γλώσσα και χειρόγραφα	40
Γ' Κεφάλαιο: Συμπεράσματα της έρευνας.....	45
Γ.1. Έλεγχος των ερευνητικών υποθέσεων	45
Γ.1.1. 1η Ερευνητική Υπόθεση	45
Γ.1.1.1. 1η Ερευνητική Υπόθεση – (i)	45
Γ.1.1.2. 1η Ερευνητική Υπόθεση – (ii)	45
Γ.1.1.3. 1η Ερευνητική Υπόθεση – (iii)	46
Γ.1.2. 2η Ερευνητική Υπόθεση	46
Γ.1.3. 3η Ερευνητική Υπόθεση	46
Γ.1.4. 4η Ερευνητική Υπόθεση	47
Γ.2. Συσχετισμός με άλλες έρευνες.....	47
Γ.3. Συζήτηση – Περιορισμοί της έρευνας	49
Γ.4. Προοπτικές της έρευνας.....	49
Βιβλιογραφικές αναφορές	50

Περίληψη

Η γραφή υπήρξε μία από τις σπουδαιότερες εφευρέσεις που τροποποίησε ολοκληρωτικά τη μνήμη μέσα στις εκκολαπτόμενες πόλεις του 8ου π.Χ. αι. Συνετέλεσε στο να συνταχθούν οι θησαυροί της Επικής ποίησης και να διαμορφωθούν γραπτά οι νόμοι που βοηθούν στην εύρυθμη λειτουργία της κοινωνίας. Από τη γραφή ξεκίνησε η γέννηση της μαθηματικής και φιλοσοφικής σκέψης και κατέργησε τους περιορισμούς της ανθρώπινης μνήμης. Η γραφή δίνει την δυνατότητα έκφρασης και ελευθερίας του κάθε πολίτη. Τί είναι λοιπόν αυτό που ωθεί τη σημερινή νεολαία να γυρίζει την πλάτη της σε αυτή τη σπουδαία κληρονομιά; Για να δώσουμε μία απάντηση στο εύλογο αυτό ερώτημα, θα πρέπει αρχικά να διατυπώσουμε έναν ορισμό και έπειτα να εξετάσουμε πότε εισέβαλαν τα Greeklish και γιατί.

Θέμα της παρούσας εργασίας είναι η συντόμευση του γραπτού λόγου στη χρήση των Greeklish. Μέσα από αποσπάσματα γραπτών συνομιλιών πέντε ατόμων σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Θα παρατηρήσουμε αφενός μεν, τη συχνή χρήση των Greeklish, αφετέρου δε, κατά πόσο αυτά τα άτομα κάνουν χρήση συντμήσεων. Πιο συγκεκριμένα έχει εδραιωθεί πλέον, στην καθημερινή μας επικοινωνία και ιδιαίτερα μεταξύ των νέων, η εκτεταμένη χρήση των λατινικών χαρακτήρων στο γραπτό λόγο. Αυτό το φαινόμενο, ευρύτερα γνωστό κι ως Greeklish, συναντάται κυρίως σε ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης, όπου οι νέοι επικοινωνούν μεταξύ τους. Ο λόγος για τον οποίο πρέπει να διερευνηθεί είναι επειδή, όπως πιστεύεται από πολλούς, αποτελεί απειλή για την Ελληνική Γλώσσα.

Πολλοί γλωσσολόγοι που έχουν ασχοληθεί αναφέρουν πως το φαινόμενο δεν εντοπίζεται μόνο στην ορθογραφία. Είναι συνολική απειλή που υφίσταται η γλώσσα μας, η οποία είναι η πιο πλούσια και εντυπωσιακή γλώσσα του κόσμου. Γιατί λοιπόν καθημερινά, χωρίς να το σκεφτούμε και πολύ, σχολιάζουμε κάτι στο Facebook χρησιμοποιώντας Greeklish; Γιατί στέλνουμε γραπτά μηνύματα στο κινητό με λατινικούς χαρακτήρες που θα έκαναν τους Φοίνικες να ντρέπονται για εμάς; Καταληκτικά, ζούμε σε μία εποχή όπου η κοινωνία μας έχει κυριευτεί από την νέα κοινωνιόλεκτο των νέων και στόχος μας, στη συγκεκριμένη έρευνα, είναι να εντοπίσουμε δείγματα αυτής στον τρόπο επικοινωνίας με τα άλλα άτομα, καθώς και τις συντομεύσεις της και να καταλήξουμε σε συμπεράσματα.

Εισαγωγή

Σε μία εποχή όπου κυριαρχεί η τεχνολογία, ολοένα και περισσότερα τεχνολογικά μέσα αναδύονται, ενώ παράλληλα οδηγούμαστε στον κόσμο του ψηφιακού πολιτισμού. Η πιο εντυπωσιακή εξέλιξη είναι αδιαμφισβήτητα, η εκρηκτική ανάπτυξη των ηλεκτρονικών υπολογιστών και κυρίως του διαδικτύου. Η ηλεκτρονική αλληλογραφία και οι συνομιλίες στα διάφορα μέσα κοινωνικής δικτύωσης περιέχουν ένα ιδιότυπο γλωσσικό μόρφωμα, μία «υβριδική» γλώσσα, η οποία είναι ελληνική στην ανάγνωση, αλλά παρουσιάζεται λατινική ως προς τη γραφή και ονομάζεται «Greeklish». Το φαινόμενο της χρήσης των Greeklish δεν είναι σε κανέναν μας άγνωστο.

Πρόκειται για τη νέα μορφή επικοινωνίας, που κερδίζει συνεχώς έδαφος μεταξύ, κυρίως, των νεαρής ηλικίας ατόμων και συνίσταται, στη χρήση λατινικών χαρακτήρων στην ελληνική γλώσσα, σε συνδυασμούς λατινικών και ελληνικών γραμμάτων στην ίδια λέξη, στη σύντμηση λέξεων (π.χ. «tespa» αντί «τέλος πάντων», «dld» αντί «δηλαδή» κ.λ.π.), στη χρήση των αγγλικών σημείων στίξης και σε πολλά άλλα παρεμφερή. Όλα τα παραπάνω τα συναντάμε πολύ συχνά στο διαδίκτυο, όπου προσφέρονται μέχρι και υπηρεσίες δωρεάν μετατροπής «κειμένων Greeklish στα ελληνικά» αλλά και το αντίστροφο, στην ανταλλαγή μηνυμάτων μέσω κινητών τηλεφώνων και ακόμα, με βάση σχετικές έρευνες, σε σχολικά γραπτά, κάνοντας έτσι περισσότερο ανησυχητικό το φαινόμενο.

Γιατί όμως γράφουν με λατινικούς χαρακτήρες; Άραγε απειλείται η ελληνική μας γλώσσα; Οι περισσότεροι νέοι θέλουν να γράφουν γρήγορα και εύκολα. Σύμφωνα με αυτούς η μόνη τους επιλογή είναι τα Greeklish διότι δεν χρειάζεται ούτε να προσθέσουν κάποιο σημείο στίξης ούτε και να αλλάζουν τη γλώσσα που γράφουν συνεχώς. Μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε ένα μήνυμα στο κινητό, στο Chat, σε κάποιο forum, πιθανόν στο Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο. Η γλώσσα όμως είναι ζωντανή και όταν επιπεδοποιείται συνειδητά δεν μεταφέρει την ουσία της κουλτούρας, της παράδοσης που κουβαλάει μία γλώσσα με ιστορία, πολιτισμό, κανόνες και όλα τα συναφή όπως είναι η ελληνική γλώσσα.

Είναι πλέον μάταιο να χαρακτηρίσουμε τα Greeklish μία σύγχρονη μάλιστα. Έχουν παγιωθεί, κυκλοφορούν ανάμεσά μας, οι νέοι θεωρούν δεδομένη τη γραφή κυρίως στα κινητά με αυτή τη μορφή, νιώθουν άνετα, χωρίς κόμπλεξ για τα ορθογραφικά τους λάθη. Με τη χρήση των Greeklish νιώθουν όλοι ίσοι. Θα τους χωρίσει κάτι άλλο αλλά όχι ο χαρακτηρισμός του κακού μαθητή ή του ανίιδεου. Αν θέλουμε να πλησιάσουμε τους νέους, να τους επηρεάσουμε και να τους δείξουμε την αξία της γνώσης θα πρέπει να κατανοήσουμε τα Greeklish. Λίγοι είναι οι νέοι που θα πεισθούν να γράψουν ένα μήνυμα στην ελληνική γλώσσα. Άλλωστε δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι άνθρωποι των γραμμάτων και των τεχνών αναφέρονται συχνά στο φαινόμενο «Greeklish».

Τον κίνδυνο της «αποξένωσης» των Ελλήνων από την εικόνα των ελληνικών λέξεων, λόγω της αυξανόμενης χρήσης των «Greeklish», επισήμανε ο καθηγητής της Γλωσσολογίας

Γεώργιος Μπαμπινιώτης, προειδοποιώντας ότι «οι νέοι άνθρωποι θα το πληρώσουν ακριβά». Αναφερόμενος στην ευρέως διαδεδομένη χρήση των «Greeklish» (Ελληνικά με λατινικούς χαρακτήρες) μεταξύ των νέων που στέλνουν γραπτά μηνύματα από τα κινητά τηλέφωνα ή συνομιλούν μέσω του Διαδικτύου, ο Ομότιμος και Επίτιμος Καθηγητής της Φιλοσοφικής Σχολής, και πρόεδρος του Ελληνικού Ιδρύματος Πολιτισμού, τόνισε: «Τα Greeklish είναι ο καλύτερος δρόμος αποξένωσης από την εικόνα της λέξης. Έχουμε ελληνικές γραμματοσειρές και μπορούμε, αξιοποιώντας το Διαδίκτυο και τα ηλεκτρονικά μέσα, να χρησιμοποιούμε τις ελληνικές γραμματοσειρές που έχουν το προτέρημα να δίνουν την εικόνα της λέξης, το οπτικό ίνδαλμα, και να μας συμφιλιώνουν με την ορθογραφία της λέξης και με τη σημασία της».

Η παρούσα έρευνα επικεντρώνει το ενδιαφέρον της στη χρήση συντμήσεων στα Greeklish και συγκεκριμένα στις επιπτώσεις που αυτή έχει στο εύρος του λεξιλογίου των χρηστών, αλλά και στον εντοπισμό ορθογραφικών λαθών στο γραπτό τους λόγο. Για το λόγο αυτό θα ερευνήσουμε αποσπάσματα από συνομιλίες νέων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αλλά και σε γραπτά μηνύματα στο κινητό.

Α' Κεφάλαιο: Θεωρητικό Υπόβαθρο

A.1. Greeklish

A.1.1. Ορισμός

Σύμφωνα με πολλούς Γλωσσολόγους, ο όρος «γλώσσα των νέων», δηλώνει το σύνολο των γλωσσικών φαινομένων που χαρακτηρίζουν την επικοινωνία των νέων μεταξύ τους. Ουσιαστικά, δεν πρόκειται για μία ιδιαίτερη διάλεκτο της ελληνικής, δεν είναι δηλαδή μία «γλώσσα» καθώς δεν αποτελεί ένα αυτοτελές γλωσσικό σύστημα. Είναι μία «κοινωνιόλεκτος», δηλαδή ένας τρόπος ομιλίας με λεξιλογικά, πραγματολογικά και δομικά χαρακτηριστικά, ο οποίος χρησιμοποιείται υπό ορισμένες συνθήκες επικοινωνίας και είναι μέρος της γλωσσικής συνείδησης της κοινότητας των νέων. Η κοινωνική βάση της γλώσσας των νέων είναι η παρέα, το δίκτυο των συνομηλίκων και η συμμετοχή σε μία «νεανική κουλτούρα». Ακόμη, Greeklish είναι η γραφή που σχηματίζεται από την αφαίρεση των φωνηέντων από τις λέξεις, την υπερβολική χρήση συντομογραφιών, την μείξη ελληνικών και αγγλικών λέξεων και χαρακτήρων που τείνει να αποτελεί πλέον έναν κοινό κώδικα επικοινωνίας ή αλλιώς την γραφή των νέων μέσω του διαδικτύου και των συσκευών κινητών τηλεφώνων. Π.χ. τίποτα= tpt , μήνυμα= mhm, τέλος πάντων = tespa. Ο όρος Greeklish χρησιμοποιείται σήμερα για να περιγράψει μία υβριδική γλώσσα γραπτής ηλεκτρονικής επικοινωνίας των Ελλήνων, σύμφωνα με την οποία η ελληνική μεταγράφεται με λατινικούς χαρακτήρες (Ανδρουτσόπουλος,1999, Βαλασάκης 2008). Παρόλα αυτά, δεν είναι φαινόμενο των τελευταίων ετών. Αντίθετα, είναι μία πρακτική που εμφανίστηκε σε διαφορετικούς τόπους και εποχές.

Στη σημερινή εποχή τα Greeklish, αποτελούν την καθιερωμένη «διάλεκτο» των σημερινών νέων για να διευκολύνουν την επικοινωνία τους. Είναι φαινόμενο εποχής, που εν μέρει τουλάχιστον παραμένει αναγκαίο κακό λόγω των περιορισμών που υπάρχουν ως προς τα διαθέσιμα σύνολα χαρακτήρων σε διάφορες εφαρμογές(π.χ. URLs σε ορισμένους browsers). Παράλληλα, τα Greeklish είναι διαδεδομένα σε ορισμένες ομάδες του πληθυσμού για εφαρμογές όπως τα γραπτά μηνύματα, καθώς γράφονται γρήγορα χωρίς να χρειάζεται «αλλαγή πληκτρολογίου», δεν έχουν ιδιαίτερες απαιτήσεις για ορθογραφία και βολεύουν και για συντομεύσεις. Καταληκτικά, τα Greeklish είναι μία ανεπίσημη, αλλά, εν τούτοις, πολύ δημοφιλής μορφή γραφής, με αποτέλεσμα την πρόκληση , όχι μόνο του ενδιαφέροντος της ερευνητικής κοινότητας, αλλά και της εκδήλωσης έντονων αντιδράσεων. Διάφορες έρευνες που έχουν γίνει θα εξετάσουμε παρακάτω.

A.1.2. Ιστορική αναδρομή

Τα Greeklish (Γκρίκλις), από τις λέξεις greek (ελληνικά) και english (αγγλικά), γνωστά και ως Grenglish, Λατινοελληνικά ή Φραγκολεβαντίνικα, είναι η ελληνική γλώσσα ...γραμμένη με το λατινικό αλφάβητο. Τα Greeklish, χρησιμοποιούνται στο διαδίκτυο όταν Έλληνες

επικοινωνούν μέσω email, Internet Relay Chat ή Instant Messaging. Επίσης χρησιμοποιούνται πολλές φορές σε μηνύματα τύπου SMS, καθώς και μεταξύ Ελλήνων που ζουν καιρό σε αγγλόφωνες χώρες.

Στο παρελθόν ήταν δύσκολη η αναγνώριση των ελληνικών χαρακτήρων από υπολογιστές, γιατί δεν παρείχαν ανάλογη υποστήριξη όλα τα υπολογιστικά συστήματα. Για να μπορέσουν να επικοινωνήσουν οι Έλληνες χρήστες, είχαν να επιλέξουν μεταξύ δύο λύσεων: ή να χρησιμοποιήσουν τη γλώσσα του Internet, τα αγγλικά, ή να πλάσουν μια δική τους γλώσσα. Αυτό το δεύτερο έκαναν όσοι άρχισαν να γράφουν με τα Greeklish. Τα Greeklish δεν είναι ένα καινούργιο φαινόμενο που γεννήθηκε στο διαδίκτυο. Αντίθετα είναι μια πρακτική που εμφανίστηκε σε διάφορους τόπους και εποχές και εφαρμόστηκε από διάφορες ελληνικές κοινότητες με διαφορετικούς τρόπους.

Μια ιδέα για την προϊστορία της γραφής αυτής μας δίνει το παρακάτω απόσπασμα από κείμενο του Κώστα Καρθαίου το 1934: «Υπάρχουν κείμενα της βυζαντινής εποχής γραμμένα με λατινικούς χαρακτήρες. Επίσης, στην Κρήτη και στην Κύπρο κατά τον Μεσαίωνα τα λαϊκά τραγούδια γράφονταν με λατινικούς χαρακτήρες. Αργότερα, από το 1800, πολλά ελληνικά βιβλία τυπώθηκαν στη Σμύρνη με λατινικούς χαρακτήρες. Εξάλλου, στη Σμύρνη έγινε απόπειρα να κυκλοφορήσει ελληνική εφημερίδα γραμμένη με λατινικούς χαρακτήρες. Οι Λεβαντίνοι της Σμύρνης, που μιλούσαν όλοι ελληνικά αλλά δυσκολεύονταν να μάθουν την κατ' αυτούς απελπιστική ορθογραφία μας, χρησιμοποιούσαν πάντα τους λατινικούς χαρακτήρες για να γράψουν τα ελληνικά. Αργότερα, τους μιμήθηκαν οι Χιώτες και άλλοι έμποροι του εξωτερικού που έγραφαν τα γράμματα και τα τηλεγραφήματά τους στα ελληνικά αλλά με λατινικούς χαρακτήρες. Τα φραγγοχιώτικα χρησιμοποιούνταν και από Έλληνες για να γράψουν σε άλλους Έλληνες που κατοικούσαν στη Σμύρνη, στο Λονδίνο ή αλλού. Αυτός ο τρόπος γραφής εξακολουθούσε να επιβιώνει πολύ αργότερα και τον συναντάμε αρκετά συχνά στα τηλεγραφήματα των Ελλήνων του εξωτερικού». Γράφοντας τα παραπάνω, ο Καρθαίος στηρίζεται σε κείμενο του Φώτου Γιοφύλλη στο περιοδικό «Πρωτοπορία» το 1930. Ο Καρθαίος και ο Γιοφύλλης, μαζί με άλλους διανοούμενους της εποχής (Μένος Φιλήντας, Δημήτρης Γληνός, Νίκος Χατζηδάκης κ.ά.), έθεσαν ζήτημα μεταρρύθμισης της γραφής της ελληνικής γλώσσας. Ο Καρθαίος το διατυπώνει καθαρά: «Ζητάμε να χρησιμοποιούνται αποκλειστικά οι λατινικοί χαρακτήρες για τη γραφή της νέας ελληνικής, που είναι η ζωντανή γλώσσα και που θέλουμε να την καταστήσουμε τη μοναδική γραπτή γλώσσα της χώρας μας. Θέλουμε, λοιπόν, να συμπέσει η αλλαγή του αλφαβήτου με την εισαγωγή της φωνητικής ορθογραφίας». Τα κείμενά τους λησμονημένα από καιρό διασώζονται (μαζί με διάφορα παραδείγματα φωνητικής και λατινικής γραφής των ελληνικών) στον συλλογικό τόμο «Φωνητική Γραφή» που επιμελήθηκαν οι εκδόσεις Κάλβος το 1980.

Κάπου 70 χρόνια αργότερα τα φραγγοχιώτικα εμφανίζονται «με το ζόρι» στην ελληνική γλωσσική πραγματικότητα. Από τις αρχές της δεκαετίας του '90, Έλληνες της Ελλάδας και του εξωτερικού τα χρησιμοποιούν στην ηλεκτρονική επικοινωνία μέσω του Διαδικτύου:

γράφουν προσωπικά μηνύματα, δημοσιεύουν ανακοινώσεις, συνεισφέρουν σε λίστες συζήτησης ή σε αρχεία με φοιτητικά ανέκδοτα.

Κάποιοι αναφέρουν, ότι η πρώτη σύγχρονη χρήση των Greeklish έγινε από την Ε.Μ.Υ., την Ελληνική Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία, πολλές δεκαετίες πριν και πολύ πριν από την ευρεία χρήση του διαδικτύου.

Ακόμη και σήμερα, που οι ελληνικοί χαρακτήρες είναι στάνταρ στις ιστοσελίδες και αυξανόμενα δυνατοί στα μηνύματα, η χρήση λατινικών χαρακτήρων μερικές φορές επιβάλλεται για τεχνικούς λόγους, καθώς αποστολέας και δέκτης του μηνύματος μπορεί να μη διαθέτουν κοινές προδιαγραφές ούτε μέσα στην Ελλάδα και πολύ περισσότερο ανάμεσα στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Πλην ελαχίστων εξαιρέσεων σήμερα, οι ελληνικοί χαρακτήρες υποστηρίζονται θαυμάσια στο διαδίκτυο. Επομένως δεν υπάρχει λόγος χρήσης των Greeklish. Κείμενα γραμμένα με αυτό το σύστημα γραφής, είναι δυσανάγνωστα και πολλές φορές δυσνόητα. Πολλοί χρήστες του διαδικτύου αποφεύγουν να διαβάζουν μεγάλα κείμενα γραμμένα σε Greeklish, καθώς είναι ιδιαίτερα κουραστικά κατά την ανάγνωση.

Τα Greeklish στις ιστοσελίδες, αποτελούν τροχοπέδη για βασικές λειτουργίες, όπως αυτήν της αναζήτησης. Εκτός αυτού, σήμερα, τα Greeklish σε μια ιστοσελίδα μειώνουν το κύρος της. Πολλοί προσπαθούν να κρύψουν την ανορθογραφία τους, οχυρωμένοι πίσω απ' αυτόν τον τύπο γραφής. Αυτό δεν είναι λύση. Είναι προτιμότερο να διαβάζει κάποιος ένα ανορθόγραφο κείμενο γραμμένο στα ελληνικά, παρά τα «τρισάθλια» Greeklish.

Εξάλλου, αν δεν προσπαθήσετε να γράφετε στα ελληνικά, πως θα μάθετε να γράφετε ορθογραφήμενα; Πολλοί χρήστες που χρησιμοποιούν αυτόν τον τύπο γραφής, επικαλούνται την δικαιολογία ότι «με τα Greeklish» δεν χρειάζεται να γράφεις ορθογραφήμενα. Πρόκειται καθαρά για ένδειξη ελλείμματος σοβαρότητας. Παρ' όλα αυτά όμως, υποσυνείδητα οι περισσότεροι προσπαθούν να γράψουν «ορθογραφήμενα Greeklish»! Μια άλλη δικαιολογία είναι δήθεν «η συνήθεια».

A.1.3. Τύποι Μεταγραφής

Μιλώντας για τον όρο λατινο-ελληνικά, σύμφωνα με τον καθηγητή κ. Μωυσή Μπουντουρίδη, «Δεν πρόκειται για μια νέα γλώσσα, αλλά για έναν τρόπο γραφής των ελληνικών που στηρίζεται στο αλφάβητο μιας άλλης γλώσσας. Πρόκειται για το αποτέλεσμα ενός "συμβιβασμού", μιας "διαπραγμάτευσης" μεταξύ των Ελλήνων χρηστών του Internet, από τη μια, και της αγγλόφωνης τεχνολογίας του Internet, από την άλλη. Για να μπορέσουν να επικοινωνήσουν οι Έλληνες χρήστες, είχαν να επιλέξουν μεταξύ δύο λύσεων: ή να χρησιμοποιήσουν τη γλώσσα του Internet, τα αγγλικά, ή να πλάσουν μια δική τους γλώσσα. Αυτό το δεύτερο έκαναν όσοι άρχισαν να γράφουν με τα Greeklish». (Απόσπασμα της Λ. Σταμάτη στην εφημερίδα «Τα Νέα», 1999)

Βασικό γνώρισμα των Greeklish είναι η απόδοση των ελληνικών γραμμάτων (φωνήεντα, σύμφωνα) και των συνδυασμών γραμμάτων (δίψηφα, δίφθογοι) με δύο, τρεις ή και τέσσερις διαφορετικούς τρόπους, σύμφωνα με τον καθηγητή κ. Ανδρουτσόπουλο. Η

μεταγραφή δεν στηρίζεται μόνο στη χρήση λατινικών γραμμάτων, αλλά τη συμπληρώνουν και άλλα σύμβολα του πληκτρολογίου ενός υπολογιστή, όσα κρίνει ο χρήστης ότι ταιριάζουν περισσότερο στην απεικόνιση του ελληνικού αλφάβητου. Αυτό έχει ως φυσικό επακόλουθο μια μεγάλη ανομοιογένεια και ποικιλία της λατινικής μεταγραφής των ελληνικών συμβόλων. Ένα ακόμη βασικό γνώρισμα των Greeklish λοιπόν, είναι ο μη συνεπής τρόπος μεταγραφής των ελληνικών γραμμάτων στα λατινικά. Δεν υφίσταται ένας τυποποιημένος τρόπος μεταγραφής των ελληνικών μέσω του λατινικού αλφάβητου. Αυτό παρατηρείται, επειδή ακριβώς δεν έχει διαμορφωθεί ένα συγκεκριμένο και τυποποιημένο λατινο-ελληνικό αλφάβητο με αποτέλεσμα η μεταγραφή να απορρέει από τον αυτοσχεδιασμό και την κρίση του κάθε χρήστη στην προσπάθειά του να αποδώσει στο καλύτερο δυνατό το ελληνικό αλφάβητο είτε οπτικά, είτε φωνητικά, για να ανταποκρίνεται και να πλησιάζει σ' αυτό που θέλει ο ίδιος να εκφράσει. Συμπερασματικά ο τρόπος γραφής Greeklish χαρακτηρίζεται από υποκειμενικότητα, εφόσον δεν υπάρχει κάποιος κοινά αποδεκτός κανόνας, με αποτέλεσμα την αναμενόμενη ορθογραφική ποικιλότητα.

Επίσης, σύμφωνα με τα λεγόμενα του καθηγητή κ. Ανδρουτσόπουλου, «Η χρήση των διαφόρων «τύπων» μεταγραφής δεν έχει άμεση συνάρτηση με τον κοινωνικό χαρακτήρα του ατόμου, όχι τουλάχιστον με την κλασική έννοια (π.χ. φύλο, μόρφωση, καταγωγή), γιατί δεν υπάρχει κανόνας ώστε να υπάρξει και απόκλιση. Αυτό που φαίνεται μέσα από τις έρευνες που έχω κάνει είναι ότι εξελίσσονται "τοπικές" νόρμες, δηλαδή μεμονωμένες παρέες που συγκλίνουν σταδιακά σε κάποιο σημείο. Είμαστε όμως ακόμα σε μια γλωσσολογική "σούπα", που παρά ταύτα είναι ωραία, ελευθεριακή. Ίσως είναι δύσκολη αρχικά για όσους δεν την έχουν συνηθίσει, αλλά έχει την ελευθερία της έκφρασης της ιδιοσυγκρασίας, έχει τη δική της ιδεολογία». Παρ' όλα αυτά, όμως, η ανομοιογένεια που παρουσιάζεται δεν είναι τυχαία, αντίθετα η ανάλυση δείχνει σαφείς κανονικότητες στη σύσταση μεταγραφικών συστημάτων. Τα Greeklish, συνεχίζει, μπορεί να είναι ορθογραφικά, δηλαδή να ακολουθούν τους κανόνες της ελληνικής, ιστορικής ορθογραφίας, ή να είναι φωνητικά, δηλαδή να σκοπεύουν στη φωνητική απόδοση των ελληνικών, να γράφονται απλοποιημένα με αντικατάσταση των ελληνικών χαρακτήρων συνήθως από έναν μόνο, ομόηχο, λατινικό χαρακτήρα. Η χρήση έχει καθιερώσει τρεις βασικούς τρόπους γραφής σε Greeklish (Ανδρουτσόπουλος, 2001) :

1. **Φωνητική μεταγραφή:** αποδίδει την προφορική γλώσσα και απλοποιεί την ιστορική ελληνική ορθογραφία με γνώμονα την απόδοση των ελληνικών φθόγγων, π.χ. «ξέρω» ως «ksero», «χάρη» ως «chari», «είστε» ως «iste» (Ανδρουτσόπουλος, 2001). Σ' αυτή λοιπόν την περίπτωση, η λέξη «είτε θα αποδοθεί απλώς φωνητικά, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη ούτε το ελληνικό ορθογραφικό σύστημα, ούτε η ξενική ορθογραφία συντελώντας στην απλογράφηση» (Σαραφίδου, υπό έκδοση).

2. **Οπτική μεταγραφή:** σε αντίθεση με τη φωνητική, αντιγράφει κατά το δυνατό την ιστορική ορθογραφία προσπαθώντας να προσαρμοστεί μορφολογικά στο ελληνικό κλιτικό σύστημα (Σαραφίδου, υπό έκδοση). Γνώμονάς της είναι η οπτική αναπαράσταση των

ελληνικών φθογγόσημων, δηλαδή η μορφή των γραμμάτων, που οδηγεί σε κάπως ανορθόδοξες λύσεις, όπως στην απόδοση του «θ» ως «8» ή «0», του «ξ» ως «3», του «η» με το λατινικό «n». Π.χ. «ξέρω» ως «kserw» ή «3erw», «χάρη» ως «xarh» ή «xarn», «είστε» ως «eiste» (Ανδρουτσόπουλος, 2001).

3. **Θεσιακή μεταγραφή-μεταγραφή πληκτρολογίου:** βασίζεται στη θέση των χαρακτήρων στο πληκτρολόγιο κι έχει ως γνώμονα την οπτική αναπαράσταση των ελληνικών φθογγόσημων, αλλά ταυτόχρονα και την διατήρηση των αντιστοιχιών του πληκτρολογίου. Διαφέρει από το οπτικό σύστημα μόνο σε ορισμένα γράμματα αποδίδει π.χ. το «ξ» με το λατινικό «j» αντί για «x» ή «3» που συνηθίζονται στο οπτικό σύστημα, π.χ. «ξέρω» ως «jerw».

Κλείνοντας τις παρατηρήσεις για την ορθογραφική ποικιλότητα, συνοψίζονται οι πιο συνηθισμένες μεταγραφές οκτώ γραφημάτων για τα τρία βασικά συστήματα μεταγραφής στον πίνακα που ακολουθεί. Στην γλωσσολογική ανάλυση, αυτά τα βασικά συστήματα μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως σημεία αναφοράς, προκειμένου να ταξινομήσουμε τις ιδιοσυγκρασιακές μεταγραφές των χρηστών.

Πίνακας 1: Τύποι μεταγραφής

	Η	υ	ω	ου	Θ	ξ	ψ	Χ
φωνητική	l	i/u	o	u/ou	Th	x/ks	ps	Ch/h/x
ορθογραφική	h/n	γ/u	w/v	oy/ou	8/0	ks/3	ps	X
πληκτρολογίου	H	γ	w/v	oy	u/q	j	c	X

«Πολλοί είναι οι χρήστες που ακολουθούν με συνέπεια ένα σύστημα. Πολλοί όμως είναι κι αυτοί που δεν είναι απόλυτα συνεπείς ως προς το σύστημα μεταγραφής που ακολουθούν. Έτσι, ενώ μπορεί εύκολα να διαπιστωθεί ο μεταγραφικός προσανατολισμός των χρηστών, υπάρχει δυσκολία να αντιληφθεί κανείς ποιες επιλογές συνδυάζει ο χρήστης στην πράξη και ποιες όχι. Ορισμένες βέβαια λέξεις είναι ιδιαίτερα δύσκολες στη μεταγραφή τους, π.χ. η λέξη «διεύθυνση» μπορεί να αποδοθεί με πάνω από 20 διαφορετικούς τρόπους. Πάντως ο περισσότερος κόσμος χρησιμοποιεί ένα «μικτό» σύστημα, που συνδυάζει το θέμα της ορθογραφίας με τη φωνητική απόδοση, χωρίς η γραφή να έχει ισχυρή τυποποίηση. (Ανδρουτσόπουλος, 2001).

Τέλος, ο Ανδρουτσόπουλος, σε ανακοίνωσή του σχετικά με τη λατινο-ελληνική ορθογραφία στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο το 1999, κάνει λόγο για τη χρήση των Greeklish και τις στάσεις απέναντι σ' αυτά, επισημαίνοντας έντονα το γεγονός πως, «ορισμένοι οπαδοί της ορθογραφικής απόδοσης θεωρούν την φωνητική μεταγραφή «ανορθόγραφη», «άσχημη» ή «αγγλοπρεπή», ενώ αντίστροφα, ορισμένοι χρήστες φωνητικής μεταγραφής θεωρούν την ορθογραφική αναπαράσταση των ελληνικών «μάταιο κόπο» ή ακόμα και τερατόμορφη».

A.1.4. Επιπτώσεις των Greeklish στην ορθογραφία των νέων

Η αξία μιας οποιασδήποτε γλώσσας δεν συνίσταται μόνο στον αριθμό λέξεων ή των λεκτικών τύπων που χρησιμοποιεί αλλά και στην ευελιξία της για δημιουργία πλήθους παραγώγων και σύνθετων λέξεων καθώς και στην ικανότητά της να προσλαμβάνεται από άλλες γλώσσες και να ενσωματώνεται σ' αυτές. Σαν άμεση συνέπεια των παραπάνω καταλήγουμε στην αδιαμφισβήτητη σε αξία και πλούτο ελληνική γλώσσα. Ο κάθε άνθρωπος δεν μιλάει μόνο μια γλώσσα αλλά και σκέφτεται με αυτή αφού η σκέψη παύει να είναι μια αδιαμόρφωτη πρόθεση και μετατρέπεται σε συγκροτημένο λόγο. Είναι πανθομολογούμενο, ότι η χρήση των «Greeklish» οδηγεί στην αλλοίωση του ελληνικού αλφάβητου και στην αντικατάστασή του από το λατινικό σε πλήθος ορθογραφικών λαθών και στη μερική απώλεια της μητρικής γλώσσας.

Τα είδη των λαθών των μαθητών αφορούν κυρίως την παράλειψη τονισμού ή σημείων στίξης και τη χρήση αγγλικών σημείων στίξης, το συνδυασμό ελληνικών και λατινικών γραμμάτων σε μία λέξη, ορθογραφικά λάθη (π.χ. ο αντί για ω), φωνητικά λάθη (κυρίως στους φθόγγους π.χ. κς αντί για ξ), καθώς επίσης σύντμηση λέξεων (π.χ. tespa αντί τέλος πάντων, trt αντί για τίποτα, dld αντί για δηλαδή κ.α.).

Για πολλούς, όπως γίνεται γνωστό στην ερευνητική εργασία μαθητών του 2ου Λυκείου Λευκάδας, η αντικατάσταση των ελληνικών χαρακτήρων με λατινικούς συνιστά μία μορφή «γλωσσικής αποικιοποίησης», δηλαδή μια μορφή άλωσης της ελληνικής (και όχι μόνο) γλώσσας από την αγγλική. Πρόκειται για μια διαδικασία σταδιακής εξοικείωσης των Ελλήνων χρηστών με τους χαρακτήρες της αγγλικής, κάτι που τους απομακρύνει από τα αντίστοιχα σύμβολα της ελληνικής. Μάλιστα, αρκετοί είναι αυτοί που πιστεύουν ότι πολλοί χρήστες χρησιμοποιούν τα Greeklish όχι μόνο λόγω εξοικείωσης μαζί τους στο διαδίκτυο, ή για ταχύτερη επικοινωνία, αλλά και επειδή θεωρούν φυσιολογικό να χρησιμοποιούν την αγγλική γλώσσα (έστω και σε επίπεδο χαρακτήρων/συμβόλων) στο πλαίσιο της γενικευμένης τάσης τους να αφομοιώνουν και να υιοθετούν ξενικά πρότυπα και στοιχεία. Όπως πολλοί επισημαίνουν, η χρήση των Greeklish επηρεάζει και την ορθή εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας. Αποτελεί κοινή παραδοχή ότι η μορφολογία της ψηφιακής γλώσσας είναι αρκετά χαλαρή και μεταβαλλόμενη. Έτσι θεωρούν, ότι η ψηφιακή γλώσσα γίνεται το όχημα για πλημμελή εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, αλλά και καταφύγιο πολλών ανορθόγραφων συμπατριωτών μας που καλύπτουν την αδυναμία τους κάτω από το άλλοθι των Greeklish. Στα Greeklish κείμενα, κατά τη φωνητική διατύπωση, παρατηρείται το φαινόμενο του «ιωτακισμού», όπου όλα τα: η, ι, ει, οι, υι, ι, αντικαθίστανται για λόγους ταχύτητας στην πληκτρολόγηση (ή κεκαλυμμένης ανορθογραφίας) από τον λατινικό χαρακτήρα «i». Παρομοίως, τα ελληνικά: «ο» και «ω», μεταγράφονται στο λατινικό «o». Αυτή η συνήθεια μπορεί να έχει ως ενδεχόμενο αποτέλεσμα την κατάργηση της ιστορικής ορθογραφίας και την απλοποίηση ή την εξασθένηση της έγγραφης αποτύπωσης της γλώσσας.

Τέλος, άξια αναφοράς είναι και η άποψη του Τσολάκη, ο οποίος κάνει λόγο για την εισβολή των Greeklish στη ζωή μας γενικότερα και στο σχολείο ειδικότερα, επισημαίνοντας τον κίνδυνο που ελλοχεύει, αλλά παράλληλα προσπαθεί να «αφυπνίσει» τους αρμόδιους φορείς. «Οι νέοι αναμειγνύουν τα Greeklish με την ελληνική γλώσσα, με λέξεις από άλλες γλώσσες, με δικά τους λεκτικά κατασκευάσματα και εθίζονται σ' αυτό. Το σχολείο δεν πρέπει να επιτρέψει την είσοδο αυτών των λέξεων στη σχολική γλώσσα.» «Τα Greeklish» καταλήγει, «είναι μια ιδιόλεκτος από τις πολλές που έχουμε στη γλώσσα μας. Δεν την καταστρέφει, αλλά σαν νέο παιχνίδι είναι δελεαστικό για τα παιδιά, και το σχολείο πρέπει να λάβει τα μέτρα του. Η γλώσσα μας δεν κινδυνεύει από τα Greeklish, αλλά από την έλλειψη παιδείας» (Απόσπασμα στο άρθρο Τσιγγανά, 2011). Μπορεί οι αρνητικές απόψεις που ήδη παρατέθηκαν για τη χρήση των Greeklish και τον αντίκτυπό τους στην ορθογραφία να κυριαρχούν, όμως στην πραγματικότητα δεν έχει αποδειχθεί, ακόμη, η αρνητική επίδρασή τους στην ορθογραφική ικανότητα και γραπτή έκφραση των μαθητών.

A.2. Συντμήσεις: Οι συντμήσεις στην ψηφιακή επικοινωνία και οι συνέπειες στη γλώσσα των χρηστών

Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έχουν εισχωρήσει στην καθημερινότητα των ανθρώπων για να διευκολύνουν την επικοινωνία τους. Η επικοινωνία αποτελεί μέρος της ανθρώπινης ζωής από αμνημονεύτων χρόνων. Η Scherba de Valenzuela (1992), περιγράφει την επικοινωνία ως «Κάθε πράξη με την οποία ένα άτομο δίνει ή λαμβάνει, από ένα άλλο πρόσωπο, πληροφορίες σχετικά με τις ανάγκες του, τις επιθυμίες, τις αντιλήψεις, τις γνώσεις, ή συναισθηματικές καταστάσεις. Το να επικοινωνεί κανείς, αποτελεί μια επιλογή εκούσια ή ακούσια, μπορεί να περιλαμβάνει συμβατικά ή μη συμβατικά σήματα, μπορεί να λάβει γλωσσικές ή μη γλωσσικές μορφές και τέλος, μπορεί να συμβεί προφορικά ή και με άλλους τρόπους» (Scherba de Valenzuela, 1992). Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι η επικοινωνία είναι μια από τις βασικές ανάγκες για την ανθρώπινη ζωή, πρέπει να επισημάνουμε ότι αυτή έχει σημειώσει σημαντικά βήματα βελτίωσης και ενίσχυσης, με στόχο να διευκολύνει τις σκοπιμότητες κάθε εποχής.

Εκτός από την επικοινωνία «πρόσωπο με πρόσωπο» (FTF), μπορούν να επιτευχθούν και άλλες μορφές επικοινωνίας, μόνο όμως μέσω διαμεσολαβητή. Ωστόσο εντοπίζονται κάποιοι περιορισμοί. Για παράδειγμα, στην επικοινωνία εξ αποστάσεως δεν γίνονται εύκολα εμφανείς συμπεριφορές, όπως η χειρονομία, το βλέμμα ή οποιεσδήποτε άλλες εκφράσεις του σώματος. Οι περιορισμοί αυτοί οδηγούν στην ανάγκη από κάποια μορφή διαμεσολάβησης. Ως εκ τούτου οι άνθρωποι έχουν εφεύρει τεχνολογίες μέσω μαζικής ενημέρωσης που επιχειρούν να παρακάμψουν αυτά τα όρια και να επιτρέψουν κάθε είδους επικοινωνία. Αυτή είναι με λίγα λόγια η διαμεσολαβημένη επικοινωνία, ενώ το κινητό τηλέφωνο και το διαδίκτυο, αποτελούν τεχνολογίες διαμεσολάβησης. Η εμφάνιση των τελευταίων έχει προκαλέσει μεγάλο ενδιαφέρον στη σημερινή εποχή της τεχνολογίας. Έχει γίνει αντιληπτό ότι ειδικά το κινητό τηλέφωνο είναι απαραίτητο στην επικοινωνία, κυρίως

των νέων, γιατί προσφέρει ταχύτητα στην επικοινωνία και πολύ περισσότερο γιατί εγγυάται την ευχρηστία και το μικρό κόστος.

Το πρόβλημα που απασχολεί την ελληνική κοινωνία και πολύ περισσότερο τους ειδήμονες, είναι η παραφθορά της ελληνικής γλώσσας, που προκαλεί η υπερβολική χρήση των μέσων δικτύωσης. Συγκεκριμένα, η αυτοματοποιημένη μορφή συνεννόησης που κυρίως με τη χρήση των SMS, καθιερώνει έναν κώδικα συνθηματικής επικοινωνίας. Σ' αυτόν κυριαρχούν συντομογραφίες, αρκτικόλεξα, ξενικοί όροι και υποτυπώδης σύνταξη. Με τον όρο συντομογραφίες ή συντμήσεις, εννοούμε τη γραφή λέξεων ή φράσεων σε μικρότερη μορφή, παραλείποντας τμήμα των λέξεων, κατά κύριο λόγο τα φωνήεντα, χάριν συντομίας και οικονομίας χώρου. Σίγουρα όλοι έχουν δει ανθρώπους να συνεννοούνται με «κινέζικες» συντομογραφίες στον κόσμο των υπολογιστών.

Ας ρίξουμε λίγο φως εδώ, διευκρινίζοντας τί εννοούμε με αυτές τις συντομογραφίες, ιδιαίτερα για τους ανθρώπους μεγαλύτερης ηλικίας που δεν είναι τόσο εξοικειωμένοι με αυτό. «Η αργκό αυτή εφευρέθηκε κυρίως για λόγους οικονομίας χρόνου (άλλο να γράφεις «έχω σκάσει στα γέλια» και άλλο να γράφεις μόνο ένα «LOL») αλλά και χώρου καθώς οι 141 χαρακτήρες του Twitter (μόνο τόσοι επιτρέπονται ανά μήνυμα) «φωνάζουν» για λιτότητα λέξεων και έγινε γρήγορα μόδα ανάμεσα στους σεσημασμένους χρήστες. Το ίδιο ισχύει και στη σύνταξη ενός SMS στο κινητό τηλέφωνο, όπου επίσης υπάρχει περιορισμός στον αριθμό χαρακτήρων (ένα μήνυμα SMS δεν επιτρέπει κείμενο μεγαλύτερο των 160 χαρακτήρων). Αρκετοί από τους χρήστες, συμμετέχοντας στο τρελό πανηγύρι της επικοινωνίας, αστεϊζόμενοι ή επιχειρώντας να μιλήσουν με τον δικό τους, ανορθόδοξο τρόπο, συχνά–πυκνά εφοδιάζουν αυτό το πρωτότυπο ηλεκτρονικό λεξικό με νέα «ιδεογράμματα» που αφορούν συντμήσεις λέξεων (κυρίως στην αγγλική) ή μικροσκοπικά ευφάνταστα σκιστάκια που δημιουργούνται με τη χρήση γραμμάτων, αριθμών, σημείων στίξεως κ.ά. Πρόκειται για την πλέον ταχύτατα εξελισσόμενη «γλώσσα» στον κόσμο. Μια γλώσσα που προκαλεί την αντίδραση όσων (όχι άδικα) κάνουν λόγο για αναίρεση της γλώσσας, για αδυναμία ορθής διατύπωσης των σκέψεων μας, για νέες γενιές που δεν θα γνωρίζουν ούτε πώς να μιλήσουν, ούτε πώς να γράψουν». (Αλεξάνδρα Γεωργακοπούλου, «Το ηλεκτρονικό μήνυμα είναι υβριδικό κείμενο», 2001).

Με την αυξανόμενη σπουδαιότητα του Διαδικτύου και των σχετικών νέων τεχνολογιών, οι χρήστες θα εκτίθενται όλο και περισσότερο σε ένα αντισυμβατικό, νέο ύφος της γλώσσας που χρησιμοποιείται σε ψηφιακά μέσα επικοινωνίας, μια μεγάλη σειρά από τεχνολογικά μέσα, συσκευές και πλατφόρμες. Οι αμέτρητες ιστοσελίδες, blogs, chat rooms, πίνακες συζήτησης και τα φόρουμ έχουν δημιουργήσει όχι μόνο μια έκρηξη πληροφοριών, αλλά έχουν προκαλέσει μια τεράστια γλωσσική επανάσταση. Η μελέτη των επιπτώσεων σχετικά με την εκμάθηση και χρήση της γλώσσας, είναι ακόμα εν τη γενέσει της. Ένας από τους επιφανέστερους γλωσσολόγους, ο Βρετανός David Crystal, είναι από τους λίγους που έχει διερευνήσει θέματα σχετικά με το internet και την ψηφιακή επικοινωνία, αποκλειστικά από γλωσσική άποψη. «Η μεγάλη έκταση της ψηφιοποίησης έχει αναμφίβολα επηρεάσει τη

χρήση της γλώσσας. Εξελίσσεται ένα νέο μέσο επικοινωνίας, το οποίο διαφέρει από την παραδοσιακή ομιλία και τη γραφή.» Τόσο ο ίδιος όσο και άλλοι γλωσσολόγοι, εκφράζουν το φόβο ότι, το διαδίκτυο έχει προκαλέσει στη γλώσσα απώλειες και την έχει κάνει έτσι, ώστε να στερείται της δημιουργικότητάς της. Τον τελευταίο καιρό, γίνονται προσπάθειες ανάλυσης των εξωτερικών μορφολογικών αλλαγών που αυτό το νέο είδος φέρνει στη γλώσσα. Η «συντόμευση-σύντμηση» που παρατηρείται στην επικοινωνία μέσω υπολογιστή ή άλλων ψηφιακών μέσων, παρουσιάζει κάποια διακριτικά χαρακτηριστικά όπως η καινοτομία, η προχειρότητα, η συνοπτικότητα και άνεση στην έκφραση, με έμφαση στην όραση, την ποικιλία στη μορφή και όχι τόσο στη στίξη και στην ορθογραφία. Πολλές ψηφιακές μορφές, ιδίως των κοινωνικών μέσων μαζικής ενημέρωσης, έχουν επιβάλει μια ισχυρή αμεσότητα στον ψηφιακό κόσμο. «Το Twitter και το Facebook, ενθαρρύνουν τους ανθρώπους να μοιράζονται λίγα λόγια πλέον και παρ' όλα αυτά, να επικοινωνούν επαρκώς μεταξύ τους.» (Camille Johnson)

Η υπερβολική πλοήγηση στις διάφορες πλατφόρμες ψηφιακής επικοινωνίας κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης των νέων είναι γνωστό ότι περιορίζει την τυπική ανάπτυξη της γλώσσας και τις γνωστικές ικανότητες. Μερικά από τα σημαντικότερα αποτελέσματα αυτού του διαμεσολαβημένου τρόπου επικοινωνίας, θα αναφερθούν παρακάτω. Τα άτομα που επικοινωνούν με μέσα κοινωνικής δικτύωσης και ακολουθούν τους δικούς τους κανόνες γραφής, όπως έχει αναφερθεί, έχουν αρχίσει να μην διακρίνουν την τυπική από τη μη τυπική επικοινωνία, ενώ οι κανόνες γραμματικής θεωρούνται παρωχημένοι στα social media. Αυτό αποτελεί μια απειλή για τους ακαδημαϊκούς, όταν εκπαιδευτικοί τις θεωρούν μη τυπική χρήση της γλώσσας σε δοκίμια των μαθητών και άλλων δειγμάτων ακαδημαϊκής γραφής. Οι κοινές αποκλίσεις που παρατηρούνται είναι οι εξής: Το πιο σύνηθες φαινόμενο είναι οι συντομογραφίες-συντμήσεις, με την παράληψη κάποιων συμβόλων της λέξης και κυρίως των φωνηέντων. Επίσης, οι χρήστες ψηφιακών μέσων συχνά παρουσιάζουν προβλήματα στην ορθογραφία των λέξεων, επειδή ακριβώς συνηθίζουν να γράφουν και να βλέπουν τις λέξεις ακρωτηριασμένες με αποτέλεσμα να τους παραξενεύει η ολοκληρωμένη και ορθή μορφή των λέξεων που χρησιμοποιούν. Επίσης παραλείπουν να γράφουν με κεφαλαία γράμματα, όπου αυτό είναι απαραίτητο και δεν δείχνουν σεβασμό για τα τυπικά σημεία στίξης. Όπως είναι φυσικό, όλες αυτές οι γλωσσικές ιδιαιτερότητες, είναι πολύ πιθανό να προκαλέσουν σημασιολογική ασάφεια σε κάποιον που δεν είναι εξοικειωμένος με αυτόν τον τρόπο γραφής και επικοινωνίας. Ωστόσο, ακόμα και για τους ίδιους τους χρήστες μέσων κοινωνικής δικτύωσης, η ελλιπής μορφή των λέξεων στα κείμενα που επεξεργάζονται σε συνδυασμό με το σύντομο εύρος της προσοχής τους, καθώς και άλλοι τέτοιοι παράγοντες, έχουν ανοίξει το δρόμο για την επιπόλαιη σάρωση του περιεχομένου και τη λανθασμένη κατανόηση του νοήματός του.

A.2.1. Συντομογραφίες σε Internet και chat

- 4EVER: Για πάντα (for ever) Γενικά το «4» χρησιμοποιείται ως «for»
- ASAP: Όσο πιο γρήγορα γίνεται (as soon as possible)

- BB: (Bye bye)
- BTW: Μιας και το έφερε η κουβέντα, παρεμπιπτόντως. (By the way)
- HTML: Βασική γλώσσα για σχεδιασμό ιστοσελίδων (HyperText Markup Language)
- NC: Καλώς, ωραία. (από τη λέξη NiCe)
- OMG: Πωπω Θεέ μου. (Oh My God)
- PRO: ο έμπειρος, αυτός που είναι πολύ καλός γνώστης ενός αντικειμένου (PROfessional)
- THX: Ευχαριστώ (Thanks → ks=x) Γενικά όπου «ΚΣ» βάζουμε πολλές φορές «Χ»
- TLM: Τα λέμε (Τα ΛέΜε)
- TY: Σ' ευχαριστώ (Thank You)
- U2: Κι εσύ επίσης (You Too) Γενικά το «2» εξυπηρετεί ως «Τοο»
- URL: Η ονομασία μιας διεύθυνσης π.χ. <http://www.google.gr>
- VS: Εναντίον (VerSus)
- W8: Περίμενε (Wait)
- DLD: Δηλαδή (το συναντάμε και ως diladi)
- TR: Τώρα

Το ερώτημα είναι, ο βαθμός αυτού του προβλήματος, καθώς και οι ιδιαιτερότητες της νέας αυτής εφηβικής διαλέκτου. Έρευνες έχουν καταλήξει στο συμπέρασμα, ότι η πλειονότητα των νέων χρησιμοποιούν συντομογραφίες με κώδικα Greeklish στην επικοινωνία τους με το κινητό και πώς ο νέος αυτός γραπτός κώδικας παγιώθηκε και στην καταγραφή οποιουδήποτε άλλου ηλεκτρονικού μηνύματος (chat, blog κτλ.). Η παραφθορά λοιπόν της γλώσσας από τη χρήση των κινητών τηλεφώνων, του Ηλεκτρονικού Υπολογιστή και κυρίως του Internet, υφίσταται και είναι ευδιάκριτη. Η υπερβολική απλούστευση της χρήσης του γραπτού λόγου οδήγησε στην καταστρατήγηση των κανόνων της ορθογραφίας και της σύνταξης. Τα Greeklish αντικατέστησαν την ορθή χρήση της νεοελληνικής γλώσσας.

Ωστόσο κάποιοι τείνουν να πιστεύουν, ότι αυτός ο νέος τρόπος επικοινωνίας και γραφής στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αποτελεί ένα είδος εξέλιξης της γλώσσας από τους νέους. Όμως είναι άλλο πράγμα αυτή η εξέλιξη κι άλλο η κατά συρροή και κατά σύστημα αλλοίωση της γλώσσας με τη χρήση εξελληνισμένων «αμερικανισμών». Η επίθεση αυτή δεν είναι καθόλου ξεκομμένη από το κοινωνικό γίνεσθαι και δεν αφορά μόνο τους φιλόλογους ή κάποιους εξειδικευμένους γλωσσολόγους, αλλά αφορά όλη την κοινωνία, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω. Κι αυτό, γιατί επιχειρείται ο ευνουχισμός μιας πλούσιας σε έννοιες γλώσσας και η αντικατάσταση της από μια απλοϊκή γλώσσα, η οποία το μόνο που εξασφαλίζει είναι η όπως-όπως συνεννόηση μεταξύ των ανθρώπων σε ζητήματα καθημερινότητας και μόνο. Στην βαρβαρική αυτή διάλεκτο δεν θα βρει κανείς, όσο κι αν ψάξει, φράσεις που να περιγράφουν έννοιες και αξίες. Αυτό δεν είναι τυχαίο, δεδομένου ότι με τον μανδύα της «προόδου» επιχειρείται να φτωχύνει το λεξιλόγιο και κατ' επέκταση να εκλείψει κάθε απόπειρα κριτικής σκέψης καθώς κριτική σκέψη δεν παράγεται από ανθρώπους που παπαγαλίζουν. (Του Βασιλείου Νικ. Καλλικούνη, 2014).

A.3. Επισκόπηση προηγούμενων ερευνών

Θα έλεγε κανείς ότι τα Greeklish εισέβαλαν επιτακτικά ως αναγκαστική επιλογή στις αρχές της δεκαετίας του '90 με την εμφάνιση των κινητών τηλεφώνων, τα όποια έγιναν φθηνότερα άρα και προσιτά στις μάζες. Το πρόβλημα ήταν ότι οι συσκευές αυτές των τηλεφώνων αρχικά δεν αναγνώριζαν τους ελληνικούς χαρακτήρες κι έτσι τα Greeklish καθιερώθηκαν ως γλώσσα επικοινωνίας ειδικά ανάμεσα στους νέους. Το ερώτημα πού ανακύπτει είναι ότι εφ' όσον το πρόβλημα της αναγνώρισης των ελληνικών χαρακτήρων δεν υφίσταται πλέον, τότε γιατί οι νέοι επιλέγουν να γράφουν σε Greeklish στα κινητά τους και στο διαδίκτυο;

Σύμφωνα με έρευνα πού διενέργησε το Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας (κατά την σχολική χρονιά 2008-09) τόσο σε μαθητές όλων των βαθμίδων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε σχολεία της Κοζάνης (Γυμνάσιο, Λύκειο, ΕΠΑΛ) όσο και σε φιλόλογους, διαπιστώθηκε ότι ή διαδεδομένη χρήση των Greeklish, πού ξεκινά ακόμη από το Δημοτικό, οδηγεί στην αύξηση των ορθογραφικών τους λαθών στα γραπτά του σχολείου. Η έρευνα αυτή είχε ως στόχο τη διερεύνηση της σχέσης των μαθητών με τα Greeklish. Μελετήθηκαν παράγοντες όπως είναι η χρονική διάρκεια, οι λόγοι, η συχνότητα, όπως επίσης και οι περιπτώσεις χρήσης των Greeklish, τόσο από μαθητές, όσο και από φιλόλογους.

Σύμφωνα με την έρευνα, ποσοστό 77,4% των μαθητών χρησιμοποιούν τα Greeklish, με αξιοσημείωτη αύξηση χρηστών από το Γυμνάσιο στο Λύκειο. Λέξεις γραμμένες σε Greeklish συνάντησαν οι φιλόλογοι στα γραπτά μαθητών σε ποσοστό 64,3%, κυρίως στη Ν. Γλώσσα - Έκθεση, στη Λογοτεχνία και σπανιότερα στην Ιστορία. Οι επιρροές εντοπίζονται κυρίως σε ορθογραφικά λάθη (ο αντί για ω, συνεχής χρήση του ι), στη φωνητική απόδοση των διπλών συμφώνων (κσ αντί για ξ, πσ αντί ψ π.χ. έπσακσε) και στην ορθογραφική απόδοση των λέξεων (π.χ. «ικογενια», «ινε» κ.ά.) Σύμφωνα με την έρευνα, οι μαθητές που παραδέχθηκαν ότι χρησιμοποιούν στο γυμνάσιο τα Greeklish αγγίζει το 67,8%, στο ΕΠΑΛ το 70,2% και στο ΓΕΛ 88,5%. Οι μισοί από τους μαθητές χρησιμοποιούν Greeklish από δύο έως και περισσότερα χρόνια και το 63% καθημερινά ή πολλές φορές την ημέρα. Είναι χαρακτηριστικό ότι το 19% των μαθητών της Α' και το 51,6% της Β' τάξης Γυμνασίου δήλωσε ότι χρησιμοποιεί τα Greeklish τουλάχιστον δύο χρόνια, που σημαίνει ότι η χρήση τους ξεκινάει από το δημοτικό, «φαινόμενο» που, όπως ανέφερε ο επικεφαλής της έρευνας Θ. Μπράτισης, πρέπει να ερευνηθεί εις βάθος. Τα είδη των λαθών των μαθητών αφορούσαν κυρίως την παράλειψη τονισμού ή σημείων στίξης, το συνδυασμό ελληνικών και «λατινικών» γραμμάτων σε μία λέξη, ορθογραφικά λάθη, φωνητικά λάθη (κυρίως στους φθόγγους π.χ. κς αντί για ξ), καθώς επίσης και σύντμηση λέξεων, π.χ. tespa αντί τέλος πάντων, trt αντί για τίποτα, did αντί για δηλαδή κ.ά.

Οι μαθητές ενός ιδιωτικού σχολείου της Λευκωσίας, στο οποίο η πρώτη γλώσσα διδασκαλίας είναι η αγγλική, δημιούργησαν ερευνητική ομάδα και έθεσαν κάτω από το μικροσκόπιό τους την ελληνική γλώσσα. Το όλο εγχείρημα που χαρακτηρίστηκε από τους

ίδιους «τολμηρή πρόκληση», είχε ένα ξεκάθαρο στόχο: Να απαντηθεί το ερώτημα εάν «κατηφορίζοντας από τα λευκά μαλλιά του Ομήρου η ελληνική γλώσσα φτάνει ως εμάς ενιαία, αδιάσπαστη και ακερμάτιστη». Εάν με άλλα λόγια, διασώθηκαν μέχρι τις μέρες μας εκείνες οι λέξεις του Ομήρου, μπροστά στις οποίες υποκλίθηκαν λόγοι εντός και εκτός Ελλάδας, με παγκόσμια ακτινοβολία.

Τα ευρήματα των μαθητών του G. C. School of Careers παρουσιάστηκαν πρόσφατα σε ημερίδα που διοργανώθηκε στο σχολείο τους. Η έρευνα τους επικεντρώθηκε σε δύο οπτικές γωνίες:

α) Την επιβίωση του αρχαίου ελληνικού λόγου στην καθημερινή ομιλία μας, και β) «Στη γλώσσα των νέων» καθώς και τις συνέπειες της χρήσης των Greeklish, ειδικά σήμερα που κυριαρχεί το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης. Ο βασικός σκοπός της έρευνας –όπως είπαν οι μαθητές που την πραγματοποίησαν και την παρουσίασαν– ήταν να προσεγγίσουν ένα ευαίσθητο και επίκαιρο «γλωσσικό ζήτημα», αν δηλαδή η ιδιαίτερη χρήση της γλώσσας από τους νέους συνιστά απειλή ή αποτελεί έκφραση της γλωσσικής τους δημιουργικότητας και συνεπώς εμπλουτίζει τη γλωσσική τους επικοινωνία και την προσωπική τους έκφραση.

Όπως υποστήριξαν, η πορεία της έρευνας ήταν πολύ δημιουργική και ενδιαφέρουσα. Κατάρτισαν ερωτηματολόγια με τα οποία εστίασαν στη σημασία του αρχαίου ελληνικού λόγου και σε λέξεις που χρησιμοποιούνται στην καθημερινότητα. Τα υπόλοιπα τα εστίασαν στη χρήση των Greeklish και αν αυτό οδηγεί στην απομείωση του ελληνικού λόγου. Κατά την έρευνα, κλήθηκαν να συμπληρώσουν τα ερωτηματολόγια μαθητές της Α' και της Β' τάξης του γυμνασίου, λήφθηκαν συνεντεύξεις από άτομα της τρίτης ηλικίας και πληροφορίες από άλλες σχετικές έρευνες, όπως και από το διαδίκτυο. Η έρευνα επικεντρώθηκε στην υπέρμετρη χρήση των Greeklish τα οποία –όπως σημείωσαν οι νεαροί ερευνητές– έχουν μπει για τα καλά στη ζωή μας. «Τα Greeklish είναι μια "μόδα" που άρχισε τα τελευταία χρόνια και πλέον αποτελεί μια από τις απειλές της νεοελληνικής μας γλώσσας».

Όπως διαπίστωσαν οι μαθητές «με τη χρήση των Greeklish προσπαθούμε να κερδίσουμε χρόνο, να κρύψουμε τα ορθογραφικά μας λάθη και να είμαστε "iv". Ξεχνούμε να γράφουμε στα ελληνικά, κάνουμε γραμματικά και συντακτικά λάθη που περνούν απαρατήρητα και αλλάζουμε τη μορφή των λέξεων με αποτέλεσμα να απομακρυνόμαστε σταδιακά από την ίδια τη μητρική μας γλώσσα». Πέρα από αυτή τη διαπίστωση όμως, οι νεαροί ερευνητές υποστήριξαν ότι «δεν χρειάζεται να γράφουμε με συντομογραφίες και να προσπαθούμε να καλύψουμε τις αδυναμίες μας, οχυρωμένοι πίσω από μια τεχνητή γραφή. Πρέπει να μάθουμε να γράφουμε όσο το δυνατόν καλύτερα τη γλώσσα μας». Τα κινητά, το Facebook με τις συντομογραφίες και τους λατινικούς χαρακτήρες, συρρικνώνουν τη γλώσσα μας και αποδομούν την κρίση μας, κατέγραψαν στην έρευνά τους οι μαθητές που προειδοποιούν ότι «αυτό κάποια στιγμή θα το πληρώσουμε ακριβά».

«Η ευκολία σκοτώνει τη γλώσσα». Αυτό θα μπορούσε να είναι το απόσταγμα της διαδικτυακής έρευνας της “To the Point” που πραγματοποιήθηκε στα μέλη της ηλεκτρονικής ιστοσελίδας www.i-point.gr (132 άτομα , 18 έως 44 ετών). Ενώ το 84% δηλώνει πως η χρήση των λεγόμενων Greeklish αλλοιώνει την ελληνική γλώσσα (μόλις το 8% πιστεύει το αντίθετο), το 46% τα χρησιμοποιεί σε ένα τουλάχιστον μέσο. Οι λόγοι «ευκολίας» είναι αυτοί που οδηγούν όσους χρησιμοποιούν τα Greeklish , να ενδίδουν στην εγκατάλειψη του ελληνικού αλφάβητου. Η ευκολία και η ταχύτητα με 78% σε συνδυασμό, με τη διευκόλυνση πως δεν μπορείς να κριθείς για την ορθογραφία σου (60%) είναι αυτά που επικαλούνται οι ερωτώμενοι ως βασικές αιτίες για την αρκετά εκτεταμένη χρήση των , κατά τα άλλα, μη αποδεκτών λατινικών χαρακτήρων στις ελληνικές λέξεις. Μόλις το 10% επικαλείται την ανάγκη (ορισμένα πληκτρολόγια δεν έχουν ελληνικά γράμματα) ενώ δεν είναι λίγοι (38%) που πιστεύουν πως τείνει να γίνει μόδα, κυρίως μεταξύ των νέων. Τα μηνύματα στα κινητά τηλέφωνα (63%) και η επικοινωνία μέσω των Social Media με χρήση πληκτρολογίου υπολογιστή (61%) είναι οι «πρωταθλητές» των μέσων, όπου χρησιμοποιούνται τα Greeklish.

Στα αποτελέσματα της online έρευνας του Α. Βαλασάκη (2001) σχετικά με τη χρήση των λατινο-ελληνικών στα ηλεκτρονικά μηνύματα μεταξύ των Ελλήνων χρηστών, συνοψίζεται ότι υπερισχύει η φωνητική και ορθογραφική μεταγραφή των ελληνικών με λατινικούς χαρακτήρες, παρ’ όλα αυτά με αρκετές προσμείξεις και ιδιαιτερότητες. Μάλιστα, υπογραμμίζεται πως «σε γενικές γραμμές, δεν ακολουθείται κάποιος συγκεκριμένος «κανόνας», αλλά, όπως πολλοί έχουν τονίσει από πριν, ο καθένας γράφει όπως θέλει». Από την ίδια έρευνα, προκύπτει ότι η χρησιμοποίηση των Greeklish αποδίδεται σε λόγους ταχύτητας και ευκολίας, ενώ υπολογίζεται ότι μπορεί να σχετίζεται και με το γεγονός της μη ορθογραφικής διόρθωσης. Επίσης, σχετικά με τις απόψεις των χρηστών για την επίδραση των λατινο-ελληνικών στην ελληνική γλώσσα, ενώ τα αποτελέσματα για τον ανδρικό πληθυσμό είναι μεικτά, η πλειοψηφία των γυναικών φαίνεται να ανησυχεί για την επίδραση των Greeklish στην ορθογραφική γνώση. Αντίθετα, στην ίδια έρευνα υπογραμμίζεται ότι όσοι υποστηρίζουν τα Greeklish θεωρούν ότι «είναι απλώς ένας εύκολος τρόπος επικοινωνίας μέσω του Διαδικτύου, χωρίς ιδιαίτερες επιπτώσεις στην καθαυτή ελληνική γλώσσα».

Β' Κεφάλαιο: Παρουσίαση της έρευνας

B.1. Μεθοδολογία της έρευνας

B.1.1. Σκοπός και στόχοι της έρευνας

Η παρούσα πτυχιακή εργασία και η έρευνα που πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια αυτής έχει ως σκοπό τη διατύπωση των απόψεων και στάσεων που έχουν άτομα ηλικίας 18-22 ετών, αναφορικά με τη χρήση των Greeklish και συγκεκριμένα με τη χρήση συντμήσεων σε γλωσσικό κώδικα Greeklish στην επικοινωνία τους. Επίσης σκοπός της είναι να εξετάσει τις επιπτώσεις που έχει αυτός ο τρόπος γραφής στο γραπτό λόγο του καθενός αλλά και στην ορθογραφική του δεξιότητα. Πιο ειδικούς στόχους αποτελούν η παρατήρηση του επικοινωνιακού πεδίου όπου οι χρήστες χρησιμοποιούν συντμήσεις σε κώδικα Greeklish, καθώς επίσης και οι προσωπικές θέσεις του καθενός γύρω απ' αυτό το ιδιαίτερο αλφάβητο. Τέλος η μορφή των συντμήσεων που χρησιμοποιούν τα άτομα αυτά αποτελεί έναν ακόμη στόχο της έρευνας.

B.1.2. Ερευνητικά ερωτήματα

Τα ερωτήματα που ερευνώνται στη συγκεκριμένη έρευνα είναι τα ακόλουθα:

1. Πότε άρχισαν οι νέοι να χρησιμοποιούν συντμήσεις σε κώδικα Greeklish;
  - i) Ποιος τους επηρέασε/προέτρεψε;
  - ii) Έχει διαφοροποιηθεί αυτός ο τρόπος γραφής με το πέρασμα του χρόνου;
  - iii) Ποια είναι η άποψή τους για τη χρήση συντμήσεων από τον περίγυρό τους;
2. Σε ποιες περιπτώσεις επικοινωνίας επιλέγουν να χρησιμοποιούν συντμήσεις σε κώδικα Greeklish;
3. Τι πιστεύουν οι ίδιοι; Έχουν επηρεάσει οι συντμήσεις το γραπτό τους λόγο; Αν ναι, προς ποια κατεύθυνση;
4. Ποια είναι η μορφή των συντμήσεων που χρησιμοποιούν;

B.1.3. Ερευνητικές υποθέσεις

Για καθένα από τα παραπάνω ερωτήματα απαντούν συγκεκριμένες υποθέσεις για τα στοιχεία που θα εξαχθούν στο τέλος της ερευνητικής διαδικασίας. Οι υποθέσεις προκύπτουν βασιζόμενες στις προσωπικές εικασίες της ερευνήτριας, καθώς και σε στοιχεία που προκύπτουν από διάφορες άλλες έρευνες σχετικές με το συγκεκριμένο θέμα, που απασχολεί ιδιαίτερα την κοινωνία τα τελευταία χρόνια. Παρακάτω παρατίθενται οι υποθέσεις:

1. Προβλέπεται να δοθούν συγκλίνουσες απαντήσεις σχετικά με το πότε άρχισαν να χρησιμοποιούν συντμήσεις σε κώδικα Greeklish, δεδομένου ότι οι νέοι αυτής της ηλικίας εμπλέκονται και είναι χρήστες των μέσων κοινωνικής δικτύωσης από την εφηβεία τους.

i) Ένας από τους λόγους και μάλλον ο πλέον σημαντικός, που ο νέος υιοθετούν και είναι χρήστες αυτής της ιδιαίτερης γλώσσας, είναι ο κοινωνικός τους περίγυρος. Εφόσον αυτός ο τρόπος γραφής έχει γίνει «μόδα», οι νέοι την ακολουθούν πιστά προκειμένου να συμβαδίσουν με τους υπόλοιπους.

ii) Έχοντας ως δεδομένο ότι η ερευνήτρια είναι σχεδόν συνομήλικη με τους νέους που συνέβαλαν στην έρευνα, προκύπτει ότι, υπάρχει μια σχετική διαφοροποίηση στη χρήση συντμήσεων, μέσα στο χρόνο. Στις μέρες μας οι νέοι ευαισθητοποιούνται και αντιλαμβάνονται την αξία της ελληνικής γλώσσας με αποτέλεσμα κάποιοι από αυτούς να απομακρύνονται από μοντέρνα αλφάβητα και να προσπαθούν να διαφυλάττουν την ελληνική γλώσσα.

iii) Οι νέοι αποτελούν κομμάτι ενός συνόλου, αυτό του κοινωνικού τους κύκλου και των φίλων τους, οι οποίοι σε μεγάλο βαθμό χρησιμοποιούν Greeklish και μάλιστα με συντετμημένες λέξεις. Συνεπώς, δεν έχουν να προσάψουν κάποια αρνητικά σχόλια σχετικά με αυτό, εφόσον είναι και οι ίδιοι πολύ εξοικειωμένοι. Εκτός, από τις περιπτώσεις νέων που, ενδεχομένως, τείνουν να ξεφύγουν από αυτή τη «μόδα».

2. Οι πιο πιθανές περιπτώσεις χρήσης συντμήσεων σε κώδικα Greeklish είναι τα ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας και πιο συγκεκριμένα, ο ηλεκτρονικός υπολογιστής, το κινητό τηλέφωνο και οι ηλεκτρονικές ταμπλέτες (tablets), μέσω των οποίων επικοινωνούν καθημερινά με τους συνομηλικούς τους. Απεναντίας, είναι σχεδόν σίγουρο ότι δεν γράφουν κατ' αυτόν τον τρόπο στο γραπτό τους λόγο και ειδικά όταν πρόκειται για ένα επίσημο έγγραφο. Ένας ακόμη παράγοντας που θα λαμβάνεται σημαντικά υπόψη από τους νέους, θα είναι ο παραλήπτης του μηνύματός τους. Μάλλον θα έχουν κάποιους ενδιαασμούς στο να στείλουν ένα μήνυμα γραμμένο με συντμήσεις σε Greeklish σε κάποιον παραλήπτη μεγάλο σε ηλικία καθώς αυτός δεν θα έχει την απαραίτητη εξοικείωση για να μπορεί να το κατανοήσει. Αντίθετα δεν θα έχουν κάποιον ενδιαασμό, όταν ο παραλήπτης είναι κάποιος νέος, χρήστης των συντμήσεων σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό.

3. Η συνήθεια καθορίζει κατά πολύ τη συμπεριφορά του ατόμου και δεδομένου ότι οι συντμήσεις σε Greeklish έχουν γίνει καθημερινή συνήθεια των νέων, υπάρχει μεγάλη πιθανότητα να διαπιστώνουν κάποιες αρνητικές επιπτώσεις στο γραπτό τους λόγο. Η πιο συνήθης επίπτωση είναι να δυσκολεύονται να ανακαλέσουν αυτόματα την αρχική μορφή μιας λέξης ώστε να την καταγράψουν.

4. Σχετικά με το τελευταίο ερευνητικό ερώτημα, πρέπει να σημειωθεί ότι, οι ίδιοι οι νέοι έχουν δημιουργήσει, είτε συνειδητά είτε όχι, κάποιες συντμήσεις-πρότυπα, που χρησιμοποιούνται από τους περισσότερους αυτόματα. Συνεπώς, ενδέχεται και οι νέοι της έρευνας να ακολουθούν μόνο αυτά τα πρότυπα και να μην μπαίνουν στη διαδικασία να «κόβουν» όλες τις λέξεις που χρησιμοποιούν.

B.1.4. Προσδιορισμός του πληθυσμού της έρευνας και σχέση της ερευνήτριας με τα άτομα

Για τη διεξαγωγή της έρευνας χρειάστηκε να αναζητηθούν και να επιλεγούν νέοι ηλικίας 18-22 ετών, που να χρησιμοποιούν τα Greeklish και μάλιστα με συντμήσεις. Επίσης επιδιώχθηκε να υπάρχει πρόσβαση σε αποσπάσματα γραπτών τους κειμένων σε Greeklish με συντμήσεις, έτσι ώστε στη συνέχεια να πραγματοποιηθεί κειμενική ανάλυση των κειμένων με στόχο τη μελέτη τους. Για να είναι εύκολη η εύρεση των νέων και η πρόσβαση στα προσωπικά τους κείμενα, κρίθηκε σκόπιμο αυτοί να είναι γνωστοί της ερευνήτριας.

Συνεπώς τους συμμετέχοντες της έρευνας αποτέλεσαν πέντε νέοι, γνωστοί της ερευνήτριας. Πιο συγκεκριμένα ο ένας από αυτούς είναι ξάδερφος της ερευνήτριας και δύο από τους άλλους συμμετέχοντες πολύ κοντινοί του φίλοι, ενώ οι υπόλοιποι δύο είναι φίλοι της ίδιας της ερευνήτριας. Έτσι, λόγω της οικειότητας της ερευνήτριας και με τους πέντε, η επιλογή τους πραγματοποιήθηκε πιο εύκολα. Οι πρώτοι τρεις είναι ηλικίας 18 ετών ενώ οι δύο τελευταίοι, φίλοι της ερευνήτριας, 22 ετών. Και οι πέντε νέοι που επιλέχθηκαν χρησιμοποιούσαν καθημερινά στην επικοινωνία τους συντμήσεις σε Greeklish στη γνωστή φόρμα κοινωνικής δικτύωσης, το facebook, καθώς και το MSN, κατά μέσο όρο τα τελευταία έξι χρόνια. Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφερθεί ότι και οι πέντε δέχθηκαν με προθυμία να συμμετέχουν στην έρευνα και να βοηθήσουν δίνοντας κάποια δείγματα της γραφής τους από καθημερινές απλές και αυθόρμητες συνομιλίες με άτομα του κύκλου τους.

B.1.5. Ερευνητική μέθοδος

Το είδος της μεθόδου που ακολουθείται σε αυτή την έρευνα είναι η ποιοτική, καθώς διεισδύει στην προσωπικότητα και την πραγματικότητα των υποκειμένων και κατανοεί τις κοινωνικές επιρροές, που αυτά έχουν δεχθεί. (Παπαγεωργίου, 1992). Οι ποιοτικές μέθοδοι δίνουν την ευκαιρία στον ερευνητή να στοχεύσει στο τί σημαίνει για τα υποκείμενα η εμπειρία για την οποία μιλούν, με άλλα λόγια, να εμβαθύνει. Αυτό που συμβαίνει είναι μια «λεπτή» περιγραφή από την πλευρά των ερευνητών. Πέρα, όμως, από τη λεπτομερή ανάλυση, οι ποιοτικές μέθοδοι καταγράφουν τη «φωνή» του υποκειμένου και τις εκφράσεις του (Eisner, 1991). Επιπλέον, στις ποιοτικές μεθόδους είναι έκδηλη η άμεση αλληλεπίδραση του ερευνητή με τους συμμετέχοντες. Οι μέθοδοι αυτές επηρεάζονται σε μεγάλο βαθμό από την κουλτούρα του ερευνητή, ωστόσο αυτό μπορεί εύκολα να ανατραπεί ή να τροποποιηθεί, σύμφωνα με τις απόψεις των συμμετεχόντων. (Eisner, 1991), όπως παρατίθεται στην εργασία της Δρ. Ε.-Α. Παρασκευοπούλου- Κόλλια (2008)

Η έρευνα αυτή είχε επεξηγηματικό χαρακτήρα, καθώς ως επί το πλείστο, γινόταν αναφορές στα δύο βασικά ερωτήματα, «γιατί» και «πώς», θέλοντας να δώσει φως στις μεταξύ τους σχέσεις, στα αίτια που τις προκαλούν και στις αντιδράσεις των ίδιων των υποκειμένων. (Ζαφειρίου, 2003), όπως αναφέρεται στην εργασία του Λιάζου (2008)

Με την έρευνα αυτή λοιπόν κατέστη εφικτή η καταγραφή των προσωπικών απόψεων των συμμετεχόντων, κάτι που δεν θα μπορούσε να γίνει με την ανάλυση στατιστικών δεδομένων. Πρέπει επίσης να σημειωθεί, ότι αξιοποιήθηκαν και κάποια ποιοτικά

δεδομένα, όπως είναι οι ίδιες τους οι συνομιλίες καθώς και η μεταγραφή αυτούσιων των συνομιλιών από Greeklish με συντμήσεις σε αναπτυγμένα ελληνικά.

B.1.6. Ερευνητικά εργαλεία

Τα ερευνητικά εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν για την μελέτη των δεδομένων της παρούσας έρευνας ήταν δύο διαφορετικά. Πιο συγκεκριμένα, το ένα ήταν οι ημιδομημένες συνεντεύξεις σε νέους ηλικίας 18-22 ετών, ενώ το δεύτερο εργαλείο ήταν η κειμενική ανάλυση σε δείγματα κειμένων των νέων αυτών. Για τη διεξαγωγή της έρευνας προτιμήθηκε η χρήση μεθοδολογικού πλουραλισμού, καθώς η χρήση περισσότερων της μία μεθόδου μπορεί να αποδειχθεί εξαιρετικά ωφέλιμη, χάρη στο συνδυασμό των πλεονεκτημάτων της κάθε μεθόδου. Η πρακτική αυτή ονομάζεται «τριγωνοποίηση δεδομένων» και εννοούμε «μίξη πολλών μεθόδων στη μελέτη του ίδιου φαινομένου» (Denzin, 1978: 291). Χάρη στην «τριγωνοποίηση» εξασφαλίζεται η εγκυρότητα των δεδομένων, ενώ παράλληλα δίνονται απαντήσεις σε διαφορετικές, συμπληρωματικές ερωτήσεις (Robson, 2007, σελ. 442). Στη συγκεκριμένη έρευνα η «τριγωνοποίηση» αξιοποιήθηκε μέσα από τις συνεντεύξεις και τη μελέτη συνομιλιών των συμμετεχόντων. Επίσης ζητήθηκε από αυτούς να μεταγράψουν τα αποσπάσματα των συνομιλιών τους χειρόγραφα και στην ελληνική γλώσσα για να διαπιστωθούν ενδεχόμενες αλλαγές στον τρόπο γραφής και κυρίως στην ορθογραφία.

Παρακάτω θα πραγματοποιηθεί αναφορά στα χαρακτηριστικά του καθενός από τα ερευνητικά εργαλεία και στον τρόπο χρήσης τους.

B.1.6.1. Ημιδομημένες συνεντεύξεις

Εφόσον για τη συγκεκριμένη εργασία επιλέχθηκε η ποιοτική έρευνα, ο αριθμός των συμμετεχόντων ήταν μικρός και έτσι η ημιδομημένη συνέντευξη κρίθηκε αναγκαία. Μέσα από αυτήν ο κάθε συμμετέχων μπορούσε να εκφράσει τις προσωπικές τους απόψεις και θέσεις. Στην περίπτωση της ημιδομημένης συνέντευξης δεν υπήρχε αυστηρή δομή. Η ερευνήτρια δημιούργησε έναν κατάλογο από 12 σημεία τα οποία ήθελε να καλύψει, έτσι ώστε να παραμένει εντός θέματος και να μην υπάρχει κίνδυνος να παρασυρθεί από τη συζήτηση με τον συμμετέχοντα. Με λίγα λόγια τα βασικά αυτά σημεία έπαιξαν το ρόλο ενός γνώμονα προς διευκόλυνση της ερευνήτριας. Όσον αφορά τη χρονική σειρά με την οποία χρησιμοποιήθηκαν τα ερευνητικά εργαλεία, προηγήθηκαν οι συνεντεύξεις, ακολούθησε η κειμενική ανάλυση των αποσπασμάτων συνομιλιών των συμμετεχόντων και η μεταγραφή αυτών από τους ίδιους στα ελληνικά.

Τα βασικά σημεία της συνέντευξης αποδόθηκαν με τις εξής ερωτήσεις:

1. Ποια ήταν η πρώτη σου επαφή με τη χρήση συντμήσεων σε κώδικα Greeklish; (I)
2. Για ποιο λόγο ξεκίνησες να γράφεις με συντμήσεις; Σε προέτρεψε κάποιος από τον περίγυρό σου; (Ii)
3. Σε ποιες περιπτώσεις επικοινωνίας χρησιμοποιείς συντμήσεις; (II)
4. Θεωρείς ότι γίνεσαι αντιληπτός από όλους γράφοντας καθ' αυτόν τον τρόπο; (II)

5. Γράφεις με συντμήσεις σε κώδικα Greeklish από τότε που ξεκίνησες να επικοινωνείς με άλλους; Τώρα χρησιμοποιείς συντμήσεις; (Iii)
6. Παρατηρείς να γράφουν άτομα από τον περίγυρό σου με συντμήσεις; Ποια είναι η θέση σου πάνω σε αυτό; (Iiii)
7. Οι λόγοι για τους οποίους ξεκίνησες να επικοινωνείς με αυτόν τον τρόπο έχουν διαφοροποιηθεί μέχρι σήμερα; Έχεις αναθεωρήσει γι' αυτό; (Iii)
8. Όταν γράφεις ελληνικά με το χέρι, παρατηρείς να μπερδεύεσαι και να γράφεις συντετμημένες τις λέξεις; Δυσκολεύεσαι να γράφεις κανονικά με βάση όλους τους γνωστούς κανόνες της ελληνικής γλώσσας; (III)
9. Μπορείς εύκολα να κάνεις το αντίθετο, να γράψεις συντμήσεις με λατινικούς χαρακτήρες; (III)
10. Πιστεύεις ότι διαβάζεται εύκολα ένα κείμενο γραμμένο με συντμήσεις σε κώδικα Greeklish; (III)
11. Χρησιμοποιείς συντμήσεις που έχουν καθιερωθεί από άλλους ή επινοείς δικούς σου τύπους συντμήσεων; (IV)
12. Κατά την άποψή σου, η χρήση συντμήσεων σε Greeklish, αποτελεί κίνδυνο για την ελληνική γλώσσα και συγκεκριμένα για την ορθογραφία; Αν ναι, γιατί; Θεωρείς ότι αυτός ο τρόπος γραφής έχει μειονεκτήματα; (III)

Στη συνέχεια στην προσπάθεια αντιστοίχισης των ερωτήσεων του οδηγού συνέντευξης με τα ερευνητικά ερωτήματα, είναι φανερό, ότι οι ερωτήσεις που αφορούν το πρώτο ερευνητικό ερώτημα (I), της πρώτης γνωριμίας των νέων με τις συντμήσεις σε γλωσσικό κώδικα Greeklish, ενέχουν και κάποιους επιμέρους άξονες που είναι οι εξής: οι λόγοι για τους οποίους ξεκίνησαν να γράφουν με συντμήσεις οι συμμετέχοντες και αν τους ώθησε κάποιος άλλος προς αυτή την κατεύθυνση (1^η), η διαφοροποίηση αυτού του τρόπου γραφής μέσα στο χρόνο (5^η και 7^η), καθώς και η άποψή τους για τη χρήση συντμήσεων από τον περίγυρό τους (6^η).

Στο δεύτερο ερευνητικό ερώτημα (II), που αφορά στις περιπτώσεις επικοινωνίας που επιλέγουν να γράφουν με συντμήσεις οι συμμετέχοντες, αντιστοιχεί η 3^η και 4^η ερώτηση. Η 3^η ρωτά ξεκάθαρα τις περιπτώσεις επικοινωνίας που ο χρήστης επιλέγει συντμήσεις σε Greeklish για να επικοινωνήσει. Η 4^η προχωρά ένα βήμα παραπέρα ρωτώντας τον συμμετέχοντα, εάν θεωρεί ότι ο παραλήπτης του μηνύματός του καταλαβαίνει εύκολα αυτά που γράφει.

Στο τρίτο ερευνητικό ερώτημα εξετάζονται οι απόψεις του καθενός από τους συμμετέχοντες σχετικά με το αν οι συντμήσεις έχουν επηρεάσει το γραπτό τους λόγο. Πιο συγκεκριμένα ερωτάται, αν υπάρχει δυσκολία στο να γράφουν οι συμμετέχοντες στο χέρι ελληνικά, δεδομένου ότι στην καθημερινότητά τους κυριαρχούν τα ηλεκτρονικά μέσα και οι συντμήσεις στον τρόπο γραφής τους (8^η). Από την άλλη ερωτάται επίσης πόσο εύκολα μπορούν να κάνουν και το αντίθετο, να γράψουν δηλαδή συντμήσεις σε κώδικα Greeklish στο πληκτρολόγιο του υπολογιστή ή του κινητού και όχι χειρόγραφα (9^η). Η 10^η ερώτηση

αναφέρεται στο αν ο χρήστης αυτού του τρόπου γραφής μπορεί ο ίδιος να διατρέξει και να κατανοήσει εύκολα ένα κείμενο γραμμένο με συντμήσεις σε Greeklish. Τέλος η 12^η και τελευταία ερώτηση του οδηγού προσπαθεί να εκμαιεύσει από τον συμμετέχοντα την προσωπική του θέση σχετικά με το αν οι συντμήσεις σε Greeklish αποτελούν κίνδυνο για την ελληνική γλώσσα και πιο συγκεκριμένα για την ορθογραφία, προβάλλοντας τα μειονεκτήματά τους σύμφωνα με την κρίση του.

Το τέταρτο ερευνητικό ερώτημα σχετίζεται με τους τύπους των συντμήσεων ως προς τη μορφολογία τους. Η 11^η ερώτηση του οδηγού ζητά να μάθει αν οι συμμετέχοντες χρησιμοποιούν κάποιες συντμήσεις που έχουν καθιερωθεί από τους πολλούς ή αν εφευρίσκουν κάθε φορά που επικοινωνούν και διαφορετικές συντμήσεις τις οποίες στη συνέχεια χρησιμοποιούν επανειλημμένα.

Πριν από την επίσημη συνέντευξη με τους συμμετέχοντες, κρίθηκε ωφέλιμο από την ερευνήτρια να κάνει μια δοκιμαστική συνέντευξη χωρίς να ηχογραφείται, υπό τη μορφή χαλαρής συζήτησης. Κάτι τέτοιο θα βοηθούσε την ερευνήτρια να διαπιστώσει αν οι ερωτήσεις του οδηγού ήταν έτσι διατυπωμένες, ώστε να τις αντιλαμβάνονται οι συμμετέχοντες και να μπορούν να απαντούν δίνοντας τις απαραίτητες πληροφορίες. Έτσι θα υπήρχε η δυνατότητα να βελτιωθούν ή και να αναδιατυπωθούν κάποιες ερωτήσεις. Πράγματι η δοκιμαστική συνέντευξη πραγματοποιήθηκε σε δύο νέους οι οποίοι δεν θα συμμετείχαν στην έρευνα και απλώς θα παρέθεταν τις απόψεις τους δοκιμαστικά και διαπιστώθηκε, ότι μπορούσαν να εξασφαλισθούν οι απαραίτητες πληροφορίες μέσα από τις συγκεκριμένες ερωτήσεις. Έτσι δεν χρειάστηκε να γίνουν κάποιες αλλαγές στον οδηγό της συνέντευξης από την ερευνήτρια.

Όπως προαναφέρθηκε, οι επίσημες συνεντεύξεις που πραγματοποιήθηκαν στους πέντε συμμετέχοντες ηχογραφήθηκαν έπειτα από δική τους συγκατάθεση προκειμένου να μπορεί η ερευνήτρια να ακούει όσες φορές χρειαστεί τα δεδομένα της εκάστοτε συνέντευξης για την καλύτερη επεξεργασία τους.

B.1.6.2. Κειμενική ανάλυση σε αποσπάσματα κειμένων των συμμετεχόντων

Όπως προαναφέρθηκε, στη συγκεκριμένη έρευνα χρησιμοποιήθηκε η «τριγωνοποίηση» για την αξιοπιστία της έρευνας. Έτσι λοιπόν, για να είναι δυνατή η συλλογή περισσότερων στοιχείων, εντάχθηκε ένα δεύτερο ερευνητικό εργαλείο εκτός από τις συνεντεύξεις. Πρόκειται για τη συγκέντρωση αποσπασμάτων των συμμετεχόντων από συνομιλίες τους στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ή SMS, καθώς επίσης και αποσπάσματα από επίσημα κείμενα των ίδιων ατόμων, τα οποία ήταν γραμμένα στην ελληνική γλώσσα και με ανεπτυγμένο λόγο. Ακόμη ζητήθηκε από τον κάθε συμμετέχοντα να αντιγράψει το απόσπασμα της ηλεκτρονικής του συνομιλίας σε μία κόλλα χαρτί, χωρίς όμως να χρησιμοποιεί συντμήσεις ή κώδικα Greeklish. Μ' αυτό τον τρόπο η ερευνήτρια προσπάθησε να διαπιστώσει αν το ίδιο άτομο παρουσιάζει δύο διαφορετικές συμπεριφορές στον τρόπο γραφής του, ανάλογα με το αν γράφει σε ένα ηλεκτρονικό περιβάλλον ή αντίθετα σε μία κόλλα χαρτί με τον παραδοσιακό τρόπο. Μάλιστα κύριος και βαθύτερος στόχος ήταν να

εστιάζει στον εντοπισμό ορθογραφικών λαθών στον παραδοσιακό τρόπο γραφής στην ελληνική γλώσσα.

B.1.7 Διεξαγωγή της έρευνας

Η έρευνα διήρκεσε σχεδόν ενάμιση μήνα. Πιο συγκεκριμένα, από τις 1/8/2015 – 15/9/2015 στο χώρο του σπιτιού της ίδιας της ερευνήτριας, καθώς όπως προαναφέρθηκε οι συμμετέχοντες στην έρευνα προέρχονταν από τον κύκλο της ερευνήτριας. Έτσι αυτός ο χώρος θα ήταν οικείος για όλους. Αρχικά λοιπόν επιλέχθηκαν από την ερευνήτρια τα άτομα που θα συμμετείχαν στην έρευνα, καθώς πληρούσαν τις προϋποθέσεις, έτσι ώστε να φανούν χρήσιμοι στα ερωτήματα και στους στόχους της ερευνήτριας. Έπειτα συγκεντρώθηκαν τα αποσπάσματα των ηλεκτρονικών και των χειρόγραφων συνομιλιών τους. Στη συνέχεια ακολούθησε μια άτυπη συζήτηση σχετικά με το σκοπό της έρευνας καθώς και μία πρώτη προσέγγιση με τον οδηγό της ημιδομημένης συνέντευξης που είχε προετοιμάσει η ερευνήτρια. Αφού πάρθηκε η απαραίτητη συναίνεση των συμμετεχόντων ξεκίνησε η διαδικασία διεξαγωγής των ημιδομημένων συνεντεύξεων, η οποία διήρκεσε από τις 18/8/2015 έως τις 8/9/2015. Χρειάστηκαν τόσες μέρες διότι ήταν δύσκολο να συγκεντρώσει η ερευνήτρια όλους τους συμμετέχοντες και να πραγματοποιήσουν τις συνεντεύξεις μαζί. Έτσι ο κάθε συμμετέχων συναντήθηκε με την ερευνήτρια για τη συνέντευξη έπειτα από μεταξύ τους συνεννόηση. Έπειτα μελετήθηκαν και αξιολογήθηκαν οι γραπτές συνομιλίες των νέων καθώς επίσης και η αναπαραγωγή των ήδη καταγραμμένων συνομιλιών τους από τους ίδιους, χειρόγραφα αυτή τη φορά και σε ανεπτυγμένο λόγο. Οι διαδικασίες αυτές κάλυψαν το διάστημα από τις 10/9/2015 έως τις 15/9/2015.

B.1.7.1 Ημέρα 1η – Συνέντευξη 1η

Η συνέντευξη με τον πρώτο συμμετέχοντα, τον Κώστα, πραγματοποιήθηκε στις 18/8/2015 στο σπίτι της ερευνήτριας. Δεν υπήρχε καθόλου αμηχανία ή άγχος για τη διαδικασία. Ο Κώστας ήταν στην ηλικία των 18 ετών και μόλις είχε αποφοιτήσει από το Λύκειο. Πριν ξεκινήσει η συνέντευξη, πραγματοποιήθηκε μία χαλαρή συζήτηση σχετικά με το θέμα και τους σκοπούς της έρευνας καθώς και με τις ερωτήσεις της ημιδομημένης συνέντευξης. Η διάρκεια της συνέντευξης καταγράφηκε στα 10:08'' και η διαδικασία κύλησε απόλυτα ομαλά, με αρκετά συγκεκριμένες και ολοκληρωμένες απαντήσεις από τον συνεντευξιζόμενο.

B.1.7.2. Ημέρα 2η – Συνέντευξη 2η

Η συνέντευξη με τη δεύτερη συμμετέχουσα, τη Μαρία, πραγματοποιήθηκε στις 20/8/2015 επίσης στο σπίτι της ερευνήτριας, αφού πρώτα έγινε και με αυτή μια προπαρασκευαστική συζήτηση σχετικά με την έρευνα και ότι αυτή συνεπάγεται. Η Μαρία ήταν επίσης 18 χρονών και φίλη του Κώστα (1^{ου} συμμετέχοντα στην έρευνα). Η συνέντευξη διήρκεσε 10:02'' και εξελίχθηκε και αυτή ομαλά και με ξεκάθαρες και χρήσιμες ερωτήσεις.

B.1.7.3 ημέρα 3η – Συνέντευξη 3η

Όλα κύλησαν καλώς και στην τρίτη συνέντευξη στην οποία τη θέση του συνεντευξιαζόμενου κατείχε ο Γιώργος, ηλικίας 22 ετών. Ο Γιώργος ήταν φίλος της ερευνήτριας και η συνέντευξη μαζί του έγινε στις 28/8/2015 στο σπίτι της ερευνήτριας και αυτή τη φορά. Ο Γιώργος με μεγάλη προθυμία ανέφερε τις δικές του απόψεις σχετικά με τα ζητήματα που του πρόβαλε η ερευνήτρια με εξίσου κατανοητό και ξεκάθαρο τρόπο, βοηθώντας κατά πολύ στη διαδικασία. Η συνέντευξη μαζί του διήρκεσε 7:28”.

B.1.7.4. Ημέρα 4η – Συνέντευξη 4η

Τη θέση του συνεντευξιαζόμενου αυτή τη φορά είχε η Κατερίνα. Πραγματοποιήθηκε στις 7/9/2015 στο σπίτι της ερευνήτριας. Η Κατερίνα ήταν 22 ετών και φίλη της ερευνήτριας. Η συνέντευξη μαζί της διήρκεσε 7:58”. Αν και πιο σύντομη σε διάρκεια από τις προηγούμενες, περιλάμβανε πολύ ολοκληρωμένες και σαφείς απαντήσεις βοηθώντας κατά πολύ στην διεξαγωγή της έρευνας.

B.1.7.5. Ημέρα 5η – Συνέντευξη 5η

Η τελευταία συνέντευξη στα πλαίσια της έρευνας πραγματοποιήθηκε στις 8/9/2015 ανάμεσα στην ερευνήτρια και τον ξάδερφό της Γιάννη. Ο Γιάννης βρισκόταν στην ηλικία των 18 ετών. Η συνέντευξή του ήταν περίπου ίσης διάρκειας με της Κατερίνας, 7:31”. Οι απαντήσεις του ήταν πιο λακωνικές σε σχέση με τους υπόλοιπους, χωρίς ωστόσο αυτό να σημαίνει ότι δεν ήταν και επαρκείς.

B.1.8. Δεοντολογία και ηθική της έρευνας

Πριν πραγματοποιηθούν οι συνεντεύξεις δόθηκαν οι απαραίτητες εξηγήσεις για το σκοπό και τους στόχους της έρευνας. Έγινε διεξοδική περιγραφή από την ερευνήτρια τόσο της διαδικασίας της συνέντευξης, όσο και του τρόπου με τον οποίο θα αξιοποιούνταν τα δεδομένα που θα προέκυπταν από αυτήν, αλλά και από την παρατήρηση των συνομιλιών τους. Στο σημείο αυτό πρέπει να αναφέρουμε ότι κατά τη διάρκεια της έρευνας, τηρήθηκε η ανωνυμία των συμμετεχόντων μέχρι και στην καταγραφή των αναφορών τους. Για το λόγο αυτό υιοθετήθηκε ένα ψευδώνυμο για καθέναν από τους συμμετέχοντες. Όπως αναφέρθηκε και σε άλλα σημεία παραπάνω, ζητήθηκε η συναίνεση και η άδεια του καθένα από τους συμμετέχοντες ξεχωριστά για τη χρήση μαγνητοφώνου, αφού πρώτα οι ίδιοι κατανόησαν το λόγο που αυτό κρίθηκε αναγκαίο και χρήσιμο.

B.2. Ανάλυση δεδομένων της έρευνας

Στο σημείο αυτό παρατίθενται τα δεδομένα που προέκυψαν από την αξιοποίηση των ερευνητικών εργαλείων της έρευνας. Παρουσιάζονται τα ζητήματα που προέκυψαν από τη διαδικασία της έρευνας κατά θεματολογική σειρά και παράλληλα αντιστοιχίζονται με τα ερευνητικά ερωτήματα που αφορά το καθένα.

B.2.1. Στάδιο 1ο: Ημιδομημένες συνεντεύξεις με τους συμμετέχοντες

Επιδιώχθηκε η επιλογή ορισμένων σημαντικών σημείων των συνεντεύξεων που απαντούν στα ερευνητικά ερωτήματα, επικεντρώνοντας στα βασικά θέματα και αναζητώντας τα κοινά σημεία μεταξύ των συμμετεχόντων. Τα θέματα λοιπόν που εντοπίζονται με το ερευνητικό εργαλείο της συνέντευξης οργανώνονται και παρουσιάζονται στις ενότητες που ακολουθούν.

B.2.1.1. Θέμα: «Πότε άρχισαν τα άτομα να χρησιμοποιούν συντμήσεις σε κώδικα Greeklish;»

Το πρώτο ζήτημα που εξετάζεται με την ημιδομημένη συνέντευξη, αφορά την πρώτη επαφή των συμμετεχόντων με αυτό τον τρόπο γραφής. Αυτό το ερώτημα προσφέρει έδαφος και για επιμέρους θέματα, τα οποία εξετάζουν α) αν οι συμμετέχοντες επηρεάστηκαν από κάποιον και ξεκίνησαν να γράφουν με συντμήσεις σε Greeklish, β) αν παρατηρούν να έχει διαφοροποιηθεί αυτός ο τρόπος γραφής με το πέρασμα του χρόνου και γ) ποια είναι η δική τους άποψη για τη χρήση συντμήσεων από τον περίγυρό τους.

Αρχικά λοιπόν ερευνώνται οι θέσεις των συμμετεχόντων σχετικά με την πρώτη τους επαφή με τις συντμήσεις και σκοπός της ημιδομημένης συνέντευξης είναι να αναφερθούν χρονικά στην έναρξη της χρήσης τους. Σύμφωνα λοιπόν με τις απαντήσεις των νέων, ξεκίνησαν να γράφουν με συντμήσεις σε Greeklish στην εφηβική ηλικία, δηλαδή κατά μέσο όρο στα 14 τους χρόνια. Και οι πέντε συμμετέχοντες συσχετίζουν την πρώτη τους επαφή με τις συντμήσεις σε Greeklish, με την εμπλοκή τους στις σελίδες κοινωνικής δικτύωσης. Όλοι μιλούν κυρίως για το Facebook, ενώ δύο αναφέρουν το MSN και το viber. Ο Κώστας αναφέρει χαρακτηριστικά: *«Όταν ήμουν 12 χρονών βάλαμε Internet στο σπίτι και τότε άρχισα να καταλαβαίνω τι γίνεται με το MSN και το facebook»*. Η μόνη από τους συμμετέχοντες που έδωσε διαφοροποιημένη σε κάποια σημεία απάντηση ήταν η Μαρία: *«Όταν οι γονείς μου μού πήραν την πρώτη συσκευή κινητού (από το εξωτερικό), δεν είχε ελληνικούς χαρακτήρες και έτσι αναγκάστηκα να γράφω μόνο με λατινικούς χαρακτήρες. Στη συνέχεια, όταν έκανα λογαριασμό στο facebook και άρχισα να χρησιμοποιώ και το viber, άρχισα να γράφω και με συντμήσεις σε Greeklish και δεν άργησα να συνηθίσω σ' αυτόν τον τρόπο γραφής»*.

Ο λόγος που υιοθέτησαν και άρχισαν να γράφουν με συντμήσεις όλοι οι συμμετέχοντες ήταν, σε άλλους περισσότερο και σε άλλους λιγότερο, ο κύκλος των φίλων και συνομηλίκων τους. Επικοινωνώντας ο ένας με τον άλλον βοηθιούνταν ώστε να μάθουν αυτή την ιδιαίτερη γλώσσα, που ολοένα και περισσότερο κέρδισε έδαφος, καθώς χαρακτηριζόταν για την ευκολία της στη χρήση και για την ταχύτητα στις επικοινωνίες τους. Και οι πέντε συμμετέχοντες τόνισαν λοιπόν, ότι αυτός ο τρόπος ήταν μία μόδα μεταξύ των φίλων με τους οποίους επικοινωνούσαν σε καθημερινή βάση, για να μαθαίνουν νέα, να κανονίζουν για συναντήσεις και εξορμήσεις μεταξύ τους και ό,τι άλλο μπορεί να συζητήσει ένας νέος με τον φίλο του. Ο Γιάννης αναφέρει χαρακτηριστικά: *«Όταν έκανα facebook, είδα ότι όλοι «φίλοι» μου έγραφαν με συντμήσεις στα Greeklish. Έτσι είπα, γιατί όχι! Δοκίμασα, με*

βόλεψε και το συνέχισα». Η Κατερίνα από την πλευρά της λέει: «Δεν είναι ότι με παρότρυνε κάποιος λέγοντάς μου ότι πρέπει να γράφω μ' αυτόν τον τρόπο, απλά ήταν η τάση της εποχής. Έβλεπα ότι όλοι έγραφαν έτσι, οπότε και εγώ τους μιμήθηκα, δεν το σκέφτηκα και πολύ». Ο Κώστας από την άλλη, πολύ αυθόρμητα ανέφερε: «Είδα τον τρόπο ομιλίας των υπόλοιπων παιδιών και μου άρεσε. Υπέθεσα ότι ήταν μία μόδα και ότι έτσι θα είμαι αρεστός στην παρέα μου, οπότε τα υιοθέτησα άκριτα». Εύκολα μπορεί να καταλάβει κανείς λοιπόν, ότι οι νέοι έχοντας θέση σε έναν κύκλο που ονομάζεται παρέα, ακολουθούν χωρίς δεύτερη σκέψη ό,τι αυτή επιτάσσει και δοκιμάζουν οτιδήποτε μπορεί να τους διευκολύνει στην καθημερινή τους επικοινωνία. Συνεπώς οι συνομιλίες τους στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης με τον συγκεκριμένο τρόπο γραφής, λειτουργούν ως συνδετικός κρίκος στις σχέσεις τους, καθώς όλοι οι συμμετέχοντες χωρίς καμία εξαίρεση, πρόβαλαν αυτό το λόγο ως μοναδικό για να δικαιολογήσουν το λόγο που γράφουν με συντμήσεις.

Το δεύτερο επιμέρους θέμα που εξετάζεται με την ημιδομημένη συνέντευξη είναι, αν έχει αλλάξει αυτός ο τρόπος γραφής στους συμμετέχοντες με το πέρασμα του χρόνου. Όλοι ανέφεραν ότι εξακολουθούν μέχρι σήμερα, χρόνια μετά την πρώτη τους επαφή με τις συντμήσεις στα *Greeklis*, να γράφουν κατ' αυτόν τον τρόπο. Όλοι οι συμμετέχοντες ανέφεραν χαρακτηριστικά τη λέξη «συνήθεια». Μετά από τόσα χρόνια με συντμήσεις στις συνομιλίες τους, δεν θα μπορούσε παρά να τους έχει γίνει συνήθεια. Διαπιστώνεται λοιπόν, πόσο μεγάλη δύναμη ασκεί η συνήθεια στη ζωή ενός ατόμου. Ωστόσο σ' αυτό το σημείο παρατηρήθηκε μία διαφοροποίηση ανάμεσα στους συμμετέχοντες. Οι δύο από αυτούς, ο Γιώργος και η Κατερίνα, εξακολουθούν να γράφουν με συντμήσεις σε *Greeklis* και δεν έχουν κανένα πρόβλημα με αυτή την επιλογή τους μέχρι σήμερα. Από την άλλη, ο Κώστας, η Μαρία και ο Γιάννης, γράφουν μέχρι σήμερα με συντμήσεις αλλά απ' ότι ανέφεραν, κάτι αρχίζει πλέον και τους ενοχλεί σ' αυτόν τον τρόπο γραφής. Έτσι έχουν αρχίσει να κάνουν προσπάθειες, ώστε να ελαττώσουν τις συντμήσεις, ενώ σε κάποιο χρονικό διάστημα θα ήθελαν να μην τις χρησιμοποιούν καθόλου. Τα ελληνικά με τις λέξεις ολοκληρωμένες και ορθογραφημένες στο λόγο τους αποτελούν απ' ό,τι φαίνεται άμεσο στόχο γι' αυτούς.

Πιο συγκεκριμένα, η Κατερίνα είπε: *«Γράφω με συντμήσεις από τότε που άρχισα να επικοινωνώ μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Γράφω το ίδιο και τώρα επειδή με έχει βολέψει και έχω συνηθίσει. Δεν μπαίνω στη διαδικασία να αλλάξω το πληκτρολόγιό μου στα ελληνικά»*. Συνεχίζει λέγοντας: *«Δεν έχω αναθεωρήσει για τον τρόπο γραφής μου, διαφορετικά θα ξεκινούσα αμέσως να γράφω ελληνικά και χωρίς συντμήσεις, δεν είναι κάτι δύσκολο»*. Η ίδια λογική χαρακτηρίζει και την απάντηση του Γιώργου: *«Εξακολουθώ να γράφω με συντμήσεις στα *Greeklis*, γιατί μου έχει γίνει συνήθεια και μπορώ να πω ότι μου αρέσει περισσότερο απ' το να γράφω στα ελληνικά και με ολοκληρωμένες λέξεις»*.

Από την άλλη αξιοσημείωτες είναι οι απαντήσεις των υπόλοιπων συμμετεχόντων στην έρευνα, οι οποίοι άρχισαν να έχουν κάποιους ενδοιασμούς σχετικά με τις συντμήσεις και γι' αυτό έχουν κάνει προσπάθειες να τις ελαττώσουν και τελικά να τις εξαλείψουν. Ξεκινώντας από τον Κώστα, είπε χαρακτηριστικά: *«Εξακολουθώ να γράφω με συντμήσεις, αλλά νομίζω*

ότι το έχω ελαττώσει σ' έναν βαθμό». Συνεχίζει λέγοντας: «Λόγω της ωριμότητας που έχω αποκτήσει με τα χρόνια, μπορώ να πω ότι δε θα επέλεγα τώρα να υιοθετήσω αυτό τον τρόπο γραφής». Ενδιαφέρον έχει και η θέση του Γιάννη, ο οποίος ενοχλείται ξεκάθαρα μόνο από τις συντμήσεις και όχι από τα Greeklish. Στόχος του είναι να γράφει με λατινικούς χαρακτήρες αλλά με ολοκληρωμένες και ορθογραφημένες λέξεις. Λέει συγκεκριμένα: «Εξακολουθώ να γράφω έτσι αλλά προσπαθώ τουλάχιστον να γράφω με λατινικούς χαρακτήρες, αλλά ολόκληρες τις λέξεις και ορθογραφημένα. Θέλω να μη γράφω συντμήσεις!»

Το τελευταίο υπο-ερώτημα του πρώτου ερευνητικού ερωτήματος αφορά τις απόψεις των ίδιων των συμμετεχόντων για τη χρήση συντμήσεων σε Greeklish από τους φίλους τους. Όλοι οι συμμετέχοντες παρατηρούν ότι ο περίγυρός τους χρησιμοποιεί στην πλειοψηφία του συντμήσεις σε Greeklish. Ωστόσο πολλοί και από αυτούς προσπαθούν πλέον να τις σταματήσουν. Οι ίδιοι οι συμμετέχοντες δεν μπορούν να κρίνουν αρνητικά αυτή τη συνήθεια των φίλων τους εφόσον και οι ίδιοι είναι ακόμα χρήστες των συντμήσεων, ωστόσο παρατηρούν ότι και οι υπόλοιποι σκέφτονται όπως και οι ίδιοι. Ο Κώστας, η Μαρία και ο Γιάννης θεωρούν ότι οι συνομήλικοί τους χωρίζονται σε δύο κατηγορίες, αυτούς που συνεχίζουν να γράφουν με συντμήσεις σε Greeklish και δεν νιώθουν άβολα με αυτό και από την άλλη, αυτούς που αρχίζουν να αναθεωρούν γι' αυτόν τον τρόπο γραφής και προσπαθούν να το αλλάξουν. Ο Γιάννης αναφέρει: «Από τον περίγυρό μου οι λίγο μεγαλύτεροι από εμένα σε ηλικία προσπαθούν σιγά σιγά να το ελαττώσουν, ενώ οι μικρότεροι από εμένα γράφουν συνέχεια με συντμήσεις σε Greeklish. Πιστεύω ότι είναι μόδα των νέων, που περνάει όσο μεγαλώνει το άτομο». Μία διαφοροποιημένη άποψη έχει η Κατερίνα, που αναφέρει: «Οι φίλοι μου γράφουν έτσι, όπως κι εγώ. Δεν το θεωρώ κακό ή παράξενο. Είναι η καθημερινότητά μας».

B.2.1.2. Θέμα: « Σε ποιες περιπτώσεις επικοινωνίας επιλέγουν να χρησιμοποιούν συντμήσεις σε κώδικα Greeklish;»

Το δεύτερο ζήτημα που εξετάζεται με τις συνεντεύξεις, είναι οι περιπτώσεις επικοινωνίας στις οποίες οι νέοι επιλέγουν να γράφουν με συντμήσεις. Οι περιστάσεις που προσδιορίστηκαν από όλους τους συμμετέχοντες σχετίζονται με τα ηλεκτρονικά μέσα και κυρίως με τον υπολογιστή (facebook, MSN, youtube) και το κινητό τηλέφωνο (SMS). Όπως ήταν αναμενόμενο, το Facebook είναι το μέσο στο οποίο οι νέοι χρησιμοποιούν συντμήσεις σε Greeklish, κατά κύριο λόγο, τόσο στις προσωπικές τους συνομιλίες, όσο και σε δημοσιεύσεις ή σχόλια στα οποία προβαίνουν στους λογαριασμούς τους.

Η Μαρία αναφέρει ότι γράφει με συντμήσεις «κυρίως στο facebook, το viber ή στα SMS στο κινητό». Παρόμοιες ήταν οι απαντήσεις και των υπόλοιπων συμμετεχόντων. Ο Γιάννης προσθέτει και το στοιχείο της οικονομίας χώρου και φυσικά την ταχύτητα που κερδίζει κανείς γράφοντας τις λέξεις συντετμημένες.

Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι τονίστηκε από όλους το γεγονός ότι αυτός ο τρόπος γραφής βρίσκει αντίκρισμα μόνο σε κάποιο πληκτρολόγιο ηλεκτρονικού υπολογιστή ή

κινητού τηλεφώνου. Κανένας από τους συμμετέχοντες δεν ανέφερε ότι γράφει με συντμήσεις σε Greeklish στη γραφή με το χέρι. Ο Κώστας λέει χαρακτηριστικά ότι μέχρι πρότινος, όσο ήταν μαθητής στο σχολείο, *«απαγορευόταν να γράψεις και να παραδώσεις ένα επίσημο έγγραφο, γραμμένο με συντετμημένες λέξεις και όχι στα ελληνικά»*. Καθίσταται σαφές λοιπόν, ότι οι συντμήσεις σε Greeklish χρησιμοποιούνται μόνο σε κείμενα που είναι σε ηλεκτρονική μορφή και όχι χειρόγραφα.

Αναφορικά με το αν οι παραλήπτες των μηνυμάτων τους μπορούν να κατανοήσουν τα μηνύματα που οι ίδιοι δημιουργούν, η απάντηση ήταν μία και για τους πέντε συμμετέχοντες. Απαραίτητη προϋπόθεση και μέλημα των νέων, όταν πρόκειται να συντάξουν ένα κείμενο γραμμένο με συντμήσεις και λατινικούς χαρακτήρες, είναι να γνωρίζουν εάν ο παραλήπτης τους γνωρίζει και χρησιμοποιεί αυτό τον τρόπο γραφής. Ακούστηκε σχεδόν από όλους η φράση: *«Αν ο παραλήπτης μου είναι εξοικειωμένος με αυτή την ιδιαίτερη γλώσσα, τότε κατανοεί το μήνυμά μου και δεν υπάρχει κανένα πρόβλημα»*. Ο Γιάννης λέει χαρακτηριστικά: *«Αν δεν είσαι μνημένος, θα δυσκολευτείς να διαβάσεις ένα κείμενο με συντμήσεις»*. Όπως είναι φυσικό και απ' ό,τι έχουν διαπιστώσει και οι ίδιοι οι συμμετέχοντες, εξοικειωμένοι μ' αυτή τη γλώσσα είναι κυρίως οι νέοι. Σπάνια θα εντοπίσεις κάποιον μεσήλικα να επικοινωνεί με Greeklish και μάλιστα με συντμήσεις. Η Μαρία λέει: *«Εννοείται ότι δεν θα στείλω ένα μήνυμα με συντμήσεις στη μαμά μου ή στον μπαμπά μου. Αφού αυτοί δεν γνωρίζουν από αυτά»*.

B.2.1.3. Θέμα: «Τι πιστεύουν οι ίδιοι; Έχουν επηρεάσει οι συντμήσεις το γραπτό τους λόγο; Αν ναι, προς ποια κατεύθυνση»;

Το ζήτημα της προσωπικής άποψης του καθενός, που αφορά στο αν έχει επηρεαστεί ο γραπτός τους λόγος και γενικά η στάση τους απέναντι στην ελληνική γλώσσα ή όχι, αφορά το τρίτο ερευνητικό ερώτημα. Η ερευνήτρια έθεσε τρία ερωτήματα σχετικά με το θέμα, προκειμένου να συλλέξει τις πληροφορίες που ζητούσε. Αρχικά θέλησε να μάθει πόσο εύκολα ένας νέος που χρησιμοποιεί συντμήσεις σε Greeklish, μπορεί να γράφει ορθογραφημένα ελληνικά στο χέρι ή το αντίθετο, Greeklish με συντμήσεις σε ένα πληκτρολόγιο. Αναφορικά με αυτό το ερώτημα, οι τρεις συμμετέχοντες, απάντησαν ότι σε ένα βαθμό αντιμετωπίζουν κάποια μικρο-προβλήματα στο γραπτό τους λόγο. Η Μαρία λέει χαρακτηριστικά: *«Σε μερικές περιπτώσεις έπιασα τον εαυτό μου να γράφει κάποια λέξη μισή. Ύστερα άρχισα να συνειδητοποιώ ότι αυτό οφείλεται στο συγκεκριμένο τρόπο που επικοινωνώ καθημερινά με τους φίλους μου»*. Ωστόσο η ίδια θεωρεί ότι, *«όλοι οι νέοι γράφουν πιο εύκολα σε Greeklish με συντμήσεις, γιατί εκεί δεν υπάρχουν κανόνες. Ο καθένας γράφει όπως θέλει!»*. Όσον αφορά την ορθογραφία των λέξεων της μερικές φορές της διόρθωναν κάποια ορθογραφικά λάθη στο σχολείο και τα αποδίδει στις συντμήσεις. *«Έχω ξεχάσει πώς γράφονται κάποιες λέξεις ολόκληρες!»*, είπε χαρακτηριστικά. Σχεδόν ίδια ήταν και η θέση του Κώστα, που επίσης έγραφε κάποιες φορές τις λέξεις συντετμημένες στα ελληνικά και ήταν σίγουρος ότι γι' αυτό έφταιγε *«η δύναμη της συνήθειας»*. Δεν είχε να αναφέρει κάποια δυσκολία σχετικά με το αντίθετο, είπε μάλιστα: *«Εννοείται ότι είναι πιο*

εύκολο να γράφω σε πληκτρολόγιο με συντμήσεις. Κανένας δε θα ελέγξει τα ορθογραφικά μου εκεί». Τα ορθογραφικά του λάθη λοιπόν διορθώνονταν από τους καθηγητές του. Δεν ήταν «τρανταχτά» λάθη, όπως λέει, απλά καμιά φορά «σε κάποιες λέξεις που ήταν έτσι πιο δύσκολες» και είχε συνηθίσει να τις βλέπει συντετμημένες στα Greeklish τις έκανε λάθος, γιατί «ξεχνούσε τη μορφή τους».

Αντίθετη φαίνεται να είναι η άποψη των άλλων δύο συμμετεχόντων, που απ' ό,τι φαίνεται έχουν διαφορετική στάση απέναντι στις συντμήσεις στα Greeklish και δεν βρίσκουν και τόσα αρνητικά σ' αυτές. Η Κατερίνα ανέφερε με περίσσια σιγουριά, ότι δεν έχει αντιμετωπίσει κανένα πρόβλημα, όταν επρόκειτο να γράψει στο χέρι με ορθογραφήματα ελληνικά. Μάλιστα, όπως αναφέρει χαρακτηριστικά, «γράφω αρκετά και στα ελληνικά ολογράφως και δεν αντιμετωπίζω καμία δυσκολία!». Οι συντμήσεις στα Greeklish δεν έχουν επηρεάσει ούτε το Γιώργο στον επίσημο γραπτό του λόγο, καθώς δεν μπερδεύεται στους κανόνες και ειδικά της ορθογραφίας. Λέει μάλιστα ότι: «Μπορώ να διαχωρίσω τον έναν τρόπο γραφής από τον άλλον και να είμαι σωστός και στους δύο!».

Τέλος η ερευνήτρια ζήτησε να μάθει από τους νέους ποια είναι η συνολική και γενικότερη θέση τους σχετικά με το θέμα των συντμήσεων και αν πιστεύουν ότι αποτελούν κίνδυνο για την ελληνική γλώσσα και συγκεκριμένα για την ορθογραφία. Εδώ παρατηρήθηκε συμφωνία απόψεων στους τρεις από τους πέντε συμμετέχοντες. Η μία συμμετέχουσα διατύπωσε εντελώς διαφορετική άποψη από τους προηγούμενους, ενώ σ' αυτό το ζήτημα υπάρχει και μία μέση απάντηση, που διατυπώθηκε από τον πέμπτο συμμετέχοντα. Οι πρώτοι τρεις, ο Κώστας, η Μαρία και ο Γιάννης, είπαν με σιγουριά και με μία απογοήτευση-προβληματισμό στον τόνο της φωνής τους, ότι γράφοντας κανείς με συντμήσεις σε Greeklish σίγουρα θα παρουσιάσει κάποιο πρόβλημα στην ελληνική γλώσσα και συνήθως στην ορθογραφία. Οι νέοι συγκρατούν την εικόνα της λέξης που γράφουν σύμφωνα με τις «περικοπές» που έχει υποστεί. Ξεχνούν ποια είναι η ολοκληρωμένη της μορφή και η ορθογραφία της. Συνεπώς τα ορθογραφικά λάθη είναι μονόδρομος.

Από την άλλη, η Κατερίνα, που είναι μάλλον η πιο θερμή υποστηρίκτρια των συντμήσεων σε Greeklish, δεν έχει αντιμετωπίσει προβλήματα, όταν καλείται να γράψει στα ελληνικά. Λέει χαρακτηριστικά: «Αν κρίνω από τον εαυτό μου, δε θεωρώ ότι είναι κίνδυνος για την ελληνική γλώσσα, γιατί μπορώ να ξεχωρίσω σε κάθε περίπτωση το πώς πρέπει να γράψω!». Η άποψη του τελευταίου νέου, που όπως προαναφέρθηκε, βρίσκεται κάπου στη μέση σε σχέση με τους υπόλοιπους, ισχυρίζεται ότι «θα ήταν βέβαια καλύτερα να μη χρησιμοποιούνται οι συντμήσεις σε Greeklish, αλλά απ' την άλλη, δε δημιουργείται τόσο πρόβλημα, γιατί είναι κάτι καθαρά υποκειμενικό». Ολοκλήρωσε λέγοντας: «Εγώ δεν βρίσκω μειονεκτήματα σ' αυτόν τον τρόπο γραφής».

B.2.1.4. Θέμα: «Ποια είναι η μορφή των συντμήσεων που χρησιμοποιούν;»

Στο τέταρτο και τελευταίο ζήτημα αναζητείται η μορφή των συντμήσεων που οι συμμετέχοντες επιλέγουν να χρησιμοποιούν στις συνομιλίες τους. Όλοι οι συμμετέχοντες απάντησαν πως χρησιμοποιούν τους τύπους των συντμήσεων που έχουν καθιερωθεί και

χρησιμοποιούν οι περισσότεροι από τον περίγυρό τους. Ωστόσο, κάθε συμμετέχων πρόσθετε και κάτι επιπλέον από τους άλλους στην απάντησή του. Αξίζει λοιπόν να δούμε τις απαντήσεις μία προς μία.

Ο Γιώργος αναφέρει πως, *«Χρησιμοποιώ συντμήσεις που είναι γνωστές στους περισσότερους και αποφεύγω να δημιουργώ δικές μου, γιατί ίσως ο άλλος δεν καταλάβει εύκολα τι εννοώ»*. Ο Γιάννης λέει επίσης, ότι χρησιμοποιεί τις πιο γνωστές συντμήσεις. *«Δικούς μου τύπους μπορεί να φτιάξω όταν μιλάω με δικά μου άτομα, που έχουμε δικό μας κώδικα επικοινωνίας και καταλαβαίνουμε ο ένας τον άλλον με τη μία»*. Το τρίτο αγόρι από τους συμμετέχοντες, ο Κώστας, έρχεται να προσθέσει ότι: *«Έτσι κι αλλιώς, ξεκίνησα να γράφω έτσι γιατί ακολούθησα μια μόδα. Αυτή, λοιπόν, ακολουθώ ακόμη, σε όλα της τα σημεία!»*.

Τη διαφορά έρχονται να κάνουν οι δύο κοπέλες της έρευνας, οι οποίες χρησιμοποιούν μεν τις πιο συνηθισμένες συντμήσεις, αλλά υπάρχουν και περιπτώσεις που εφευρίσκουν δικούς τους τύπους συντετμημένων λέξεων, τους οποίους ενδέχεται να χρησιμοποιήσουν ξανά. Η Μαρία λέει χαρακτηριστικά: *«Αν βαριέμαι καμιά φορά ή από λάθος του πληκτρολογίου, ίσως γράψω μια λέξη, της οποίας τη μορφή δεν έχω ξανασυναντήσει, αλλά να την αφήσω έτσι. Δε θα ασχοληθώ για να τη διορθώσω, αφού τα Greeklish και ειδικά οι συντμήσεις δεν έχουν κανόνες ούτε ορθογραφία. Ναι, ίσως την ξαναχρησιμοποιήσω αυτή τη λέξη αν αποδειχθεί εύχρηστη!»*. Την άποψη αυτή έρχεται να ενισχύσει η απάντηση της Κατερίνας, η οποία έχει τύχει αρκετές φορές να εφεύρει δικές της λέξεις, *«παραλείποντας διαφορετικά φωνήεντα από αυτά που παραλείπουν οι περισσότεροι»* και έπειτα να τις χρησιμοποιήσει ξανά, αν τύχει.

B.2.2. Στάδιο 2ο: Κειμενική ανάλυση σε δείγματα κειμένων των συμμετεχόντων

Αυτό το ερευνητικό εργαλείο βοηθάει κυρίως στη διερεύνηση του τρίτου ερευνητικού ερωτήματος, που αφορά τους κινδύνους που μπορεί να προκαλούν οι συντμήσεις στα Greeklish, στο γραπτό λόγο και πιο εξειδικευμένα, στην ορθογραφία των χρηστών. Η κειμενική ανάλυση πραγματοποιήθηκε έπειτα από τις συνεντεύξεις σε δύο φάσεις: α) κειμενική ανάλυση ηλεκτρονικών συνομιλιών των συμμετεχόντων καθώς και επίσημων γραπτών στα ελληνικά και σύγκριση μεταξύ τους και β) κειμενική ανάλυση των ίδιων αποσπασμάτων από συνομιλίες, τα οποία αυτή τη φορά, καλούνταν να ξαναγράψουν στα ελληνικά και ολογράφως. Σκοπός αυτής της μεθόδου, αλλά και της έρευνας γενικότερα, ήταν να εντοπιστεί, αν και σε ποιο βαθμό, οι συμμετέχοντες κάνουν ορθογραφικά λάθη, όταν γράφουν ένα επίσημο κείμενο στα ελληνικά, όπου οι συντμήσεις στα Greeklish δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν. Δεύτερος, επιμέρους στόχος της ερευνήτριας ήταν να διαπιστώσει αν οι συμμετέχοντες παρουσίαζαν διαφορετική συμπεριφορά στον γραπτό τους λόγο, ανάλογα με το εκάστοτε επικοινωνιακό περιβάλλον.

B.2.2.1. Θέμα: Προσδιορισμός μεταγραφικού τύπου κάθε συμμετέχοντα

Κρίθηκε χρήσιμο από την ερευνήτρια να εξετάσει και να προσδιορίσει το μεταγραφικό τύπο που χαρακτηρίζει τον κάθε νέο σύμφωνα με τον τρόπο που γράφει στα Greeklish. Με βάση τη θεωρία των Greeklish, οι τύποι μεταγραφής είναι τρεις, η οπτική, η φωνητική και η θεσιακή, όπως αναφέρθηκε νωρίτερα στο θεωρητικό μέρος της εργασίας. Μ' αυτά τα επιπλέον χαρακτηριστικά, η ερευνήτρια θα μπορούσε να σχηματίσει μια πιο σφαιρική άποψη για τον τρόπο γραφής του κάθε συμμετέχοντα και θα ήταν σε θέση να καταλάβει για λίγο τη λογική που διακατέχει τον καθένα, την ώρα που γράφει με λατινικούς χαρακτήρες και στη συνέχεια να μπορέσει να εξηγήσει τυχόν ορθογραφικά λάθη που προκύπτουν στα γραπτά του στα ελληνικά.

Ξεκινώντας από το Γιώργο, εντοπίστηκε ότι ακολουθεί τη φωνητική μεταγραφή. Αποδίδει την προφορική γλώσσα, χωρίς να εστιάζει τόσο στην ορθογραφία. Χαρακτηριστικό του αποτελεί ότι, για παράδειγμα, το γράμμα «η» σε άλλες λέξεις το γράφει ως «h» (π.χ. «stgmh»), ενώ σε άλλες ως «i» (π.χ. «alli»). Μάλιστα το λατινικό γράμμα «i» φαίνεται να το χρησιμοποιεί με ευχέρεια για πολλές λέξεις όπως για παράδειγμα: («sori», «doulia», «mirasw», «diskoleuomai»).

Στην περίπτωση του Κώστα, παρατηρήθηκε ότι ακολουθεί και αυτός τη φωνητική μεταγραφή, καθώς δείχνει να απλοποιεί την ελληνική ορθογραφία, φροντίζοντας μόνο να αποδώσει τους ελληνικούς φθόγγους π.χ. «ksexaseis», «klasika», «kratisi».

Το ίδιο διαπιστώνεται εξετάζοντας και τη συνομιλία της Μαρίας. Ούτε αυτή ακολουθεί τους ορθογραφικούς κανόνες και φαίνεται να φροντίζει μόνο για την απόδοση της λέξης, όπως στον προφορικό λόγο, συντελώντας στην απλογράφηση, π.χ. «katevika», «nikiasw».

Και στην περίπτωση της Κατερίνας διαπιστώθηκε, ότι χρησιμοποιεί φωνητική μεταγραφή, καθώς δίνει προτεραιότητα στη μορφή των λέξεων και όχι στην ορθογραφία τους. Για παράδειγμα: «anirromo» ή «milisa». Χρησιμοποιεί, δηλαδή, το «i» στη θέση των «η», «ι», «υ», «ει», «οι».

Ο τελευταίος συμμετέχων, ο Γιάννης, έκανε τη διαφορά, καθώς διαπιστώθηκε ότι ακολουθεί οπτική μεταγραφή. Ο χρήστης αποδίδει τις λέξεις δείχνοντας να λαμβάνει υπόψη την ορθογραφία τους π.χ. «ranigyra», «deutera». Ωστόσο παρατηρείται και μία ανρθόδοξη απόδοση του γράμματος «ξ» στη λέξη «xanamilhsoume».

Παρατηρήθηκε λοιπόν ότι οι τέσσερις από τους πέντε συμμετέχοντες, όταν έχουν το πληκτρολόγιό τους στα αγγλικά, δεν φαίνεται να υπολογίζουν και πολύ τους ελληνικούς ορθογραφικούς κανόνες. Μόνο ο ένας συμμετέχων έδειξε να προσπαθεί να γράφει με λατινικούς χαρακτήρες, αλλά προσπαθώντας να τηρεί και τους κανόνες της ελληνικής ορθογραφίας. Ίσως αυτό το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό των συμμετεχόντων, φανεί χρήσιμο και στα υπόλοιπα στάδια της έρευνας και βοηθήσει στην εξαγωγή συμπερασμάτων.

B.2.2.1.1. Θέμα: Κειμενική ανάλυση ηλεκτρονικών συνομιλιών και επίσημων γραπτών

Στο σημείο αυτό της έρευνας, η ερευνήτρια αντιπαρέβαλε δύο δείγματα γραπτού λόγου του ίδιου ατόμου κάθε φορά, αλλά με διαφορετικά χαρακτηριστικά το καθένα. Από τη μια

πλευρά μελετήθηκαν αποσπάσματα των συμμετεχόντων από συνομιλίες, κυρίως στο facebook αλλά και από SMS, μέσω των οποίων επικοινωνούσαν με φίλους τους. Τα αποσπάσματα αυτά ήταν γραμμένα σε Greeklish και μάλιστα περιλάμβαναν συντμήσεις, άλλα σε μεγαλύτερο και άλλα σε μικρότερο βαθμό. Η ερευνήτρια λοιπόν παρατήρησε μέσα από τα αποσπάσματα αυτά, τί είδους συντμήσεις χρησιμοποιούσε ο καθένας, αν προσπαθούσε μέσω των συντμήσεων να αποφύγει ενδεχόμενα ορθογραφικά λάθη, ενώ παράλληλα θέλησε να διαπιστώσει αν οι απόψεις που εξέφρασε ο καθένας στις συνεντεύξεις, συμφωνούσαν με τα γραπτά τους. Στη συνέχεια η ερευνήτρια σύγκρινε τα αποσπάσματα αυτά με αποσπάσματα επίσημου γραπτού λόγου των συμμετεχόντων, όπου οι συντμήσεις και τα Greeklish «απαγορεύονται». Προσπάθησε έτσι να εντοπίσει ενδεχόμενα λάθη ορθογραφίας στο επίσημο γραπτό και σύμφωνα με τις απαντήσεις των νέων στις συνεντεύξεις σχετικά με αυτό, να διαπιστώσει αν όντως η άποψη για τον εαυτό τους ήταν ορθή.

B.2.2.1.2. Κειμενική ανάλυση στα αποσπάσματα του Κώστα

Ο Κώστας παραχώρησε στην ερευνήτρια ένα απόσπασμα συνομιλίας του με την ίδια την ερευνήτρια από SMS στο κινητό τηλέφωνο. Όπως είπε και στη συνέντευξη είναι χρήστης συντμήσεων αρκετά χρόνια και του έχει γίνει μεγάλη συνήθεια. Αυτό παρατηρήθηκε και από τα αποσπάσματά του. Χρησιμοποιεί πολλές συντμήσεις στις προτάσεις του, μπορούμε να πούμε χονδρικά ότι μία πρότασή του αποτελείται κατά το ήμισυ από συντμήσεις («kl mls efaqa k th mpw g mpanio»). Απ' ό,τι παρατηρήθηκε σχεδόν όλους τους συνδέσμους, προθέσεις, αντωνυμίες, άρθρα τα γράφει συντετμημένα (λέξεις μικρές σε πλήθος συλλαβών!). Επίσης εντοπίστηκαν λέξεις συντετμημένες, οι οποίες δεν έχουν μεγάλο βαθμό δυσκολίας ως προς την ορθογραφία τους π.χ. «zkta» = «ζακέτα», «flk» = «φιλάκια», ή «mls» = «μόλις». Από την άλλη έγραψε χωρίς σύντμηση τη λέξη «tautoroihsoume», η οποία είναι μεγαλύτερη σε συλλαβές και ίσως και πιο περίπλοκη ως προς την ορθογραφία της. Προέκυψε λοιπόν, μέσα από αυτή την παρατήρηση ότι ο Κώστας, όντως έχει συνηθίσει να γράφει με συντμήσεις και δεν χρησιμοποιεί συγκεκριμένο μοτίβο συντμήσεων κάθε φορά. Την ίδια στιγμή που περικόπτει μικρές και εύκολες λέξεις, γράφει ολογράφως λέξεις μεγαλύτερες και ίσως πιο δύσκολες. Συνεπώς γράφει όπως θέλει κάθε φορά ή όπως έχει συνηθίσει το χέρι του.

Ο Κώστας παραχώρησε επίσης στην ερευνήτρια ένα απόσπασμα δύο παραγράφων από μία έκθεση του στα πλαίσια του σχολείου. Σ' αυτό το απόσπασμα η ερευνήτρια εξέτασε, αν υπάρχουν ορθογραφικά λάθη και σε ποιο βαθμό. Πράγματι, στο συγκεκριμένο απόσπασμα, παρατηρήθηκαν κάποιες λέξεις συντετμημένες και κάποιες λέξεις γραμμένες λάθος ορθογραφικά. Οι λέξεις που ήταν συντετμημένες, ήταν ο σύνδεσμος «και». Στο σημείο αυτό πρέπει να επισημανθεί ότι το «κ» που εντοπίστηκε στο απόσπασμα, δεν πρόκειται για τον λόγιο τύπο «κ'», ο οποίος είναι αποδεκτός ακόμη και σε επίσημα κείμενα. Πιο συγκεκριμένα: «...ο οποίος υφίσταται στο σχολείο κ στις κοινωνικές σχέσεις». Επίσης: «...καθώς κ τις συνέπειές του στο άτομο και την κοινωνία». Στην πρόταση αυτή που ο

σύνδεσμος συναντάται δύο φορές, τη μία το γράφει συντετμημένα και την άλλη ολογράφως, απόδειξη του ότι γράφει ελληνικά επηρεασμένος από τις συντμήσεις σε Greeklish και δεν δίνει την απαραίτητη προσοχή πάντοτε! Ακόμη εντοπίστηκαν και δύο ορθογραφικά λάθη στις λέξεις «ένοια» (έννοια) και στα ρήματα «αδυνατή» (αδυνατεί) και «καλλιεργήση» (καλλιεργήσει). Το λάθος στα ρήματα αποδίδεται προφανώς και στη φωνητική μεταγραφή που ακολουθεί, όπως διαπιστώθηκε παραπάνω, αφού γράφοντας στα Greeklish, φροντίζει μόνο για την απόδοση της λέξης όπως στα ελληνικά χωρίς να ενδιαφέρεται για την ορθογραφία της. Έτσι λοιπόν, αν αυτά ή και άλλα ρήματα έχει συνηθίσει να τα γράφει μόνο με το φθόγγο «i» στα Greeklish, είναι λογικό καμιά φορά να κάνει λάθος και στα ελληνικά.

Με βάση λοιπόν τη σύγκριση ανάμεσα στα δύο διαφορετικά αποσπάσματα γραπτού λόγου του Κώστα προκύπτει, ότι τα λεγόμενά του στη συνέντευξη συμβαδίζουν με την πράξη!

B.2.2.1.3 Κειμενική ανάλυση στα αποσπάσματα της Μαρίας

Η Μαρία παραχώρησε στην ερευνήτρια ένα απόσπασμα από SMS μιας επικοινωνίας της με φίλο της. Η Μαρία είχε αναφέρει στη συνέντευξη ότι γράφει με συντμήσεις από τότε που πήρε το πρώτο της κινητό που δεν είχε ελληνικούς χαρακτήρες στο πληκτρολόγιο και ότι πλέον οι συντμήσεις σε Greeklish της έχουν γίνει συνήθεια. Πράγματι το απόσπασμα αυτό ήταν γεμάτο από συντμήσεις κυρίως σε προθέσεις, αντωνυμίες, συνδέσμους και επιρρήματα («t» = το, «dn» = δεν, «sts» = στους, «m» = μου). Επίσης, εντοπίστηκαν συντετμημένες και οι λέξεις «kl» = καλή και «pl» = πολύ. Χαρακτηριστικό είναι ακόμη, ότι εντοπίστηκε και μία λέξη με μία ιδιόμορφη σύντμηση: «2arí» = δυάρι. Εδώ δεν έγραψε ολόκληρη τη λέξη έτσι όπως τη συναντάμε στα ελληνικά, αλλά προτίμησε να αποδώσει τον αριθμό δύο που περιέχεται στη λέξη με το νούμερο (2). Προέκυψε λοιπόν, ότι η συμμετέχουσα χρησιμοποιεί σε μεγάλο βαθμό τις συντμήσεις σε Greeklish στις καθημερινές της επικοινωνίες μέσω κινητού τηλεφώνου ή υπολογιστή, όπως ανέφερε και η ίδια στη συνέντευξη. Επίσης παρατηρήθηκε ότι χρησιμοποιεί τις τυποποιημένες συντμήσεις που χρησιμοποιούν και οι περισσότεροι («pl, k, kl, 2arí»).

Η Μαρία έδωσε επίσης στην ερευνήτρια ένα απόσπασμα από μία σχολική έκθεση, για να εξεταστεί για ενδεχόμενα ορθογραφικά λάθη. Η ερευνήτρια εντόπισε και σ' αυτής το γραπτό κάποια λάθη, παρόμοια με αυτά του Κώστα, δηλαδή το σύνδεσμο «και» ως «κ» και άλλες δύο λέξεις λάθος ως προς την ορθογραφία τους. Και σε αυτή την περίπτωση δεν πρόκειται για τον αποδεκτό τύπο «κ'». Πιο αναλυτικά: «...καθώς θεωρούνται άχρηστα κ ως μελλοντικά προβλήματα για κάποιεs χώρεs». Εδώ είναι ξεκάθαρο ότι ο χρήστης έγραψε το «και» συντετμημένα από συνήθεια ή κεκτημένη ταχύτητα, αφού, όπου συναντάται στο υπόλοιπο κείμενο, είναι γραμμένο ολογράφως. Ακόμη, συναντήθηκαν λάθος γραμμένες οι λέξεις: «φενόμενο» (φαινόμενο) και «εκμεταλευσης/εκμεταλευονται» (εκμεταλλευσης/εκμεταλλεύονται). Είναι πολύ πιθανό ότι τα λάθη αυτά έγιναν από απροσεξία ή επειδή ο χρήστης τις ίδιες ή και άλλες λέξεις στα Greeklish τις γράφει

συντετμημένες και όταν καλείται να τις γράψει στα ελληνικά παραλείπει κάποια γράμματα, στην περίπτωση διπλού συμφώνου ή χρησιμοποιεί λάθος φωνήεντα («ε» αντί για «αι» στη λέξη «φαινόμενο»).

Μέσα από τη μελέτη και των δύο διαφορετικών αποσπασμάτων της Μαρίας μπορούμε να πούμε, ότι και αυτή είχε ορθή άποψη για τον τρόπο που γράφει τόσο σε ένα κείμενο γραμμένο με συντμήσεις στα Greeklish, όσο και σε ένα επίσημο κείμενο γραμμένο στα ελληνικά.

B.2.2.1.4. Κειμενική ανάλυση στα αποσπάσματα του Γιάννη

Ο Γιάννης παραχώρησε στην ερευνήτρια ένα μήνυμα SMS από το κινητό του τηλέφωνο από μια επικοινωνία του με την ίδια. Ο Γιάννης είχε αναφέρει στη συνέντευξη ότι γράφει Greeklish με συντμήσεις από τότε που άρχισε να επικοινωνεί μέσω facebook ή SMS, αλλά είπε ότι τώρα θέλει να ελαττώσει τις συντμήσεις και να γράφει ακόμη και σε Greeklish τις λέξεις στην ολοκληρωμένη τους μορφή. Κάτι τέτοιο έγινε αντιληπτό στο απόσπασμα από το μήνυμά του, καθώς παρατηρήθηκε ότι περιλαμβάνει ελάχιστες συντμήσεις. Μόλις δύο λέξεις ανάμεσα στις τριάντα πέντε που περιλάμβανε συνολικά το μήνυμα! Οι δύο αυτές λέξεις ήταν οι εξής: «kns» = κάνεις και «sk» = Σαββατοκύριακο. Ωστόσο αυτές οι δύο συντμήσεις ανήκουν σ' αυτές που είναι καθιερωμένες και χρησιμοποιούν οι περισσότεροι. Πράγματι λοιπόν ο Γιάννης φαίνεται να κάνει προσπάθειες να ελαττώσει τις συντμήσεις στο γραπτό του λόγο και η καλύτερη απόδειξη ήταν το προσωπικό του μήνυμα.

Όσον αφορά το επίσημο γραπτό του, έδωσε και αυτός στην ερευνήτρια ένα απόσπασμα από παλιά σχολική του έκθεση. Στην περίπτωση αυτή, τα δεδομένα ήταν πιο ξεκάθαρα για την ερευνήτρια, καθώς το γραπτό του Γιάννη ήταν άρτιο και δεν εντοπίστηκε κανένα ορθογραφικό λάθος. Κάτι τέτοιο ήταν αναμενόμενο, λαμβάνοντας υπόψη τα λεγόμενα του ίδιου στη συνέντευξη, όπου υποστήριξε, ότι γράφει με συντμήσεις αλλά κάνει μεγάλες προσπάθειες να τις εξαλείψει και γενικότερα φάνηκε ότι ήταν υποστηρικτής της ελληνικής γλώσσας.

Και σ' αυτή την περίπτωση λοιπόν παρατηρήθηκε αντιστοιχία ανάμεσα στις απαντήσεις του συμμετέχοντα στη συνέντευξη και στα πραγματικά δεδομένα που εξέτασε η ερευνήτρια.

B.2.2.1.5. Κειμενική ανάλυση στα αποσπάσματα του Γιώργου

Ο Γιώργος παραχώρησε στην ερευνήτρια προς μελέτη ένα απόσπασμα από SMS στο κινητό του τηλέφωνο από μια συνομιλία του με την ίδια την ερευνήτρια. Ο Γιώργος ήταν από τους συμμετέχοντες που, σύμφωνα με τα λεγόμενά του στη συνέντευξη, τασσόταν υπέρ των συντμήσεων σε Greeklish. Υποστήριξε ότι δεν αντιμετωπίζει κανένα πρόβλημα όταν καλείται να γράφει ολογράφως ελληνικά, καθώς μπορεί να προσαρμόζεται ανάλογα με το εκάστοτε επικοινωνιακό περιβάλλον. Εξακολουθεί να γράφει με συντμήσεις εδώ και χρόνια στον ίδιο βαθμό με τότε που ξεκίνησε για πρώτη φορά. Στο απόσπασμα του μηνύματός του εντοπίστηκαν πολλές συντμήσεις, σχεδόν οι μισές λέξεις μιας πρότασής του

ήταν συντετμημένες. Και σ' αυτή την περίπτωση ο χρήστης έγραφε συντετμημένα κυρίως τις προθέσεις, συνδέσμους, επιρρήματα και αντωνυμίες (« dn=δεν, th=θα, t=τη, ot=ότι, st=στο, n=να, g=για, k=και»). Επίσης εντοπίστηκαν γραμμένες με σύντμηση και οι λέξεις «mrs = μήπως, trt = τίποτα, thls = θέλεις, lm = λέμε, flk = φιλάκια». Συνάγεται λοιπόν, ότι ο συμμετέχων χρησιμοποιεί αρκετά τις συντμήσεις σε τέτοιου είδους συνομιλίες, όπως είπε και ο ίδιος και μάλιστα συνηθίζει να χρησιμοποιεί τις πιο συνηθισμένες συντμήσεις.

Αναφορικά με τον επίσημο γραπτό λόγο, ο συμμετέχων έδωσε προς μελέτη στην ερευνήτρια ένα προσωπικό του e-mail, το οποίο ήταν γραμμένο στα ελληνικά. Το συγκεκριμένο απόσπασμα λοιπόν, ήταν ορθό τόσο ως προς τη σύνταξη όσο και ως προς την ορθογραφία. Δεν εντοπίστηκε κανένα λάθος. Μάλιστα θα απορούσε κανείς, αν μάθαινε ότι αυτό το e-mail και το προηγούμενο απόσπασμα από SMS ανήκουν και γράφτηκαν από το ίδιο άτομο.

Είναι προφανές λοιπόν, ότι ο συγκεκριμένος χρήστης μπορεί πολύ εύκολα και επιτυχημένα να προσαρμόσει το γραπτό του λόγο ανάλογα με την περίπτωση, το επικοινωνιακό περιβάλλον και το άτομο με το οποίο συνομιλεί. Για ακόμη μία φορά λοιπόν υπάρχει αντιστοιχία ανάμεσα στα λεγόμενα και τα πραγματικά δεδομένα του χρήστη.

B.2.2.1.6. Κειμενική ανάλυση στα αποσπάσματα της Κατερίνας

Η τελευταία συμμετέχουσα της έρευνας παραχώρησε στην ερευνήτρια ένα απόσπασμα από συνομιλία της στο facebook με μία φίλη της. Η Κατερίνα ήταν και αυτή από τους συμμετέχοντες που δεν παρουσίασαν καμία αντίσταση προς τις συντμήσεις και τάσσονταν υπέρ αυτών. Η ίδια υποστήριξε στη συνέντευξη που παραχώρησε ότι την έχει «βολέψει» αυτός ο τρόπος γραφής και το έχει συνηθίσει. Όντως στο απόσπασμα από τη συνομιλία της εντοπίστηκαν αρκετές συντμήσεις. Οι περισσότερες ήταν, όπως και των προηγούμενων συμμετεχόντων, αντωνυμίες, σύνδεσμοι και άρθρα («m = μου, s =σε, tn = την, ms = μας, dn = δεν, m =με, s = σου»). Επίσης παρατηρήθηκαν και συντμήσεις τυποποιημένες που χρησιμοποιούν οι περισσότεροι, όπως: «trt = τίποτα, sk = Σαββατοκύριακο, tespa = τέλος πάντων». Η Κατερίνα όμως ήταν η πρώτη συμμετέχουσα που χρησιμοποίησε και συντμήσεις, οι οποίες δεν είναι και τόσο συνηθισμένες και πιθανότατα εφηύρε η ίδια, όπως «r|lfrs» = πληροφορίες και «prob» = πρόβλημα (αγγλικά). Άλλωστε στη συνέντευξη είχε πει χαρακτηριστικά ότι κάποιες φορές εφευρίσκει δικές της συντετμημένες λέξεις, τις οποίες ενδέχεται να ξαναχρησιμοποιήσει.

Η Κατερίνα παραχώρησε επίσης στην ερευνήτρια ένα προσωπικό της e-mail με επίσημο χαρακτήρα. Και σε αυτή την περίπτωση το έργο για την ερευνήτρια ήταν «εύκολο», καθώς εξέτασε ένα γραπτό ορθό. Δεν εντοπίστηκε κανένα ορθογραφικό λάθος σε κανένα σημείο του.

Συνεπώς και στην περίπτωση της τελευταίας συμμετέχουσας υπήρξε απόλυτη συμφωνία ανάμεσα σε αυτά που υποστήριξε η ίδια στη συνέντευξη και σε αυτά τα γραπτά που παραχώρησε στην ερευνήτρια προς μελέτη.

B.2.2.2. Θέμα: Αναπαραγωγή των ηλεκτρονικών συνομιλιών στην ελληνική γλώσσα και χειρόγραφα

Πρόκειται για το τελευταίο μέρος της έρευνας, όπου η ερευνήτρια θεώρησε σκόπιμο να βάλει τους συμμετέχοντες στη διαδικασία να γράψουν ξανά τα αποσπάσματα από τις συνομιλίες τους αυτούσια αλλά με τη διαφορά ότι αυτή τη φορά θα έπρεπε να τα γράψουν με ελληνικούς και όχι λατινικούς χαρακτήρες. Πρέπει να σημειωθεί ότι η ερευνήτρια δεν έδωσε κάποιες συγκεκριμένες οδηγίες γι' αυτό, ζήτησε απλά να ξαναγράψουν τα αποσπάσματα στα ελληνικά, αφήνοντας στον καθένα το περιθώριο να πράξει αυθόρμητα. Θέλησε να δει έτσι κατά πόσο οι νέοι εξακολουθούν να γράφουν με συντμήσεις ακόμη και στην παραδοσιακή γραφή στο χέρι και φυσικά, αν παρουσιάζουν ορθογραφικά λάθη στο γραπτό τους. Ακόμη επιμέρους στόχο αυτής της πρακτικής συνιστά η επιβεβαίωση ή διάψευση των απόψεων, που πρόβαλαν οι συμμετέχοντες στις συνεντεύξεις αναφορικά με το αν γράφουν με συντμήσεις στα ελληνικά και κατά πόσο παρατηρούν ορθογραφικά λάθη στο γραπτό τους. Θα αναφερθούν λεπτομερώς τα αποσπάσματα του κάθε νέου, με ό, τι παρατηρείται σε αυτά, όπως και πρωτύτερα.

B.2.2.2.1. Αναπαραγωγή της ηλεκτρονικής συνομιλίας στην ελληνική γλώσσα και χειρόγραφα από τον Κώστα

Παρακάτω, παρατίθενται οι προτάσεις που περιέχονταν στη συνομιλία του Κώστα και ακολούθως, οι ίδιες προτάσεις ξαναγραμμένες από τον ίδιο στα ελληνικά.

- kl mls efaga k th mpw g mpanio. N roume s kamia wra?
Καλά μόλις έφαγα **κ** θα μπω για μπάνιο. Να πούμε σε **κ**αμια ώρα;
- Nai mls. Mono l iwanna dn mporei n erthei.
Ναι μόλις. Μόνο η Ιωάννα **δν** μπορεί να έρθει.
- Nai klasika. Mn ksexaseis n m fereis t zkta m ok?
Ναι κλασικά. **Μν** ξεχάσεις να **μ** φέρεις τη ζακέτα **μ** οκ;
- Flk k gw sagrw!!!
Φιλάκια **κ** γω σ' αγαπώ!!!
- A fere k tn karta k tn tautotita g n tautopoihsoume t stxeia g tn kratisi.
Α φέρε **κ** την κάρτα **κ** την ταυτότητα για να ταυτοποιήσουμε τα στοιχεία για την κράτιση.

Όπως προκύπτει, ο Κώστας, όπως και στη σύγκριση των αποσπασμάτων από συνομιλίες με το επίσημο γραπτό του από μία έκθεση, έχει συνηθίσει να γράφει τόσο πολύ με συντμήσεις σε Greeklish στις καθημερινές του συνομιλίες, που τις περισσότερες φορές γράφει έτσι και στα ελληνικά. Δεν ήταν τυχαίο λοιπόν που στο απόσπασμα από τη σχολική του έκθεση εντοπίστηκαν συντμήσεις σε κάποια σημεία. Μάλιστα παρατηρήθηκαν ίδιου τύπου συντμήσεις και στο απόσπασμα της έκθεσης αλλά και στο ξαναγραμμένο απόσπασμα από τη συνομιλία του. Και στις δύο περιπτώσεις έγραφε συντετμημένα κυρίως το σύνδεσμο «και», ενώ στο απόσπασμα συνομιλίας, περιέκοψε και τις λέξεις «μην», «μου», «δεν».

Συγκρίνοντας για ακόμη μια φορά τις απόψεις που εξέφρασε ο συμμετέχων στη συνέντευξη με τον τρόπο γραφής του σε διαφορετικές περιπτώσεις, είναι ξεκάθαρο ότι αυτές συμπίπτουν όσον αφορά τις συντμήσεις στα Greeklish, που του έχουν γίνει μεγάλη συνήθεια, με αποτέλεσμα να συναντώνται αρκετά και σε κείμενα του ίδιου, που είναι γραμμένα στα ελληνικά.

B.2.2.2.2. Αναπαραγωγή της ηλεκτρονικής συνομιλίας στην ελληνική γλώσσα και χειρόγραφα από τη Μαρία

Εφεξής παρατίθεται η συνομιλία της Μαρίας από SMS και στη συνέχεια, η ίδια συνομιλία γραμμένη στα ελληνικά από την ίδια τη συμμετέχουσα.

• Ela r katevika stn volo vrika spiti..einai 2ari mallon tha t nikiasw..exei wraious xwrous k megalh veranta. T xrwma sts toixous dn m arese pl alla an tlk t noikiasw stantar tha t vapsoume. Einaì konta k st sxolh m opote voleuei pl. Milhsa k m mia kopela p emene ekei k m eipe oti einaì kl profora gia t sugkekrimeno spiti.

Έλα ρε κατέβηκα στο Βόλο βρήκα σπίτι, είναι διάρι μάλλον θα το νοικιάσω. Έχει ωραίους χώρους κ μεγάλη βεράντα. Το χρώμα στους τοίχους δεν μου άρεσε πολύ αλλά αν τελικά το νοικιάσω στάνταρ θα το βάψουμε. Είναι κοντά στη σχολή μου οπότε βολεύει πολύ. Μίλησα κ με μία κοπέλα που έμενε εκεί κ μου είπε ότι είναι καλή προσφορά για το συγκεκριμένο σπίτι.

Όπως προκύπτει από την παραπάνω διαδικασία αναπαραγωγής του ίδιου γραπτού από την ίδια τη συμμετέχουσα, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι, παρ' όλο που γνωρίζει ότι στα ελληνικά δεν χρησιμοποιούνται συντμήσεις, η δύναμη της συνήθειας την κάνει να ξεπερνά αυτό το εμπόδιο και να εξακολουθεί να γράφει με αυτή την ιδιαιτερότητα. Παρατηρήθηκε λοιπόν ότι στη διαδικασία αναπαραγωγής έκανε δύο λάθη ορθογραφικά («διάρι» και «χώρους») και έγραψε συντετμημένα σε όλο το απόσπασμα το σύνδεσμο «και». Εδώ πρέπει να σημειωθεί ότι και στο απόσπασμα από το επίσημο γραπτό της παραπάνω, εντοπίστηκαν ακριβώς τα ίδια λάθη, δηλαδή λίγα σε αριθμό ορθογραφικά λάθη, όχι και τόσο σοβαρά, και σύντμηση του συνδέσμου «και», κάτι που απ' ό, τι φαίνεται είναι η πιο συνήθης σύντμηση για όλους τους χρήστες. Τόσο συνήθης, που δεν μπορούν να σταματήσουν να τη γράφουν μέχρι και στα ελληνικά.

Και στην περίπτωση της Μαρίας λοιπόν λαμβάνοντας υπόψη όσα εξέφρασε η ίδια στη συνέντευξη, για τον τρόπο με τον διαχειρίζεται τις συντμήσεις στο γραπτό της λόγο, συγκρίνοντας δύο διαφορετικά γραπτά, τόσο σε ηλεκτρονικό και ανεπίσημο περιβάλλον, όσο και σε επίσημο και συσχετίζοντάς τα με το απόσπασμα που έγραψε ξανά στα ελληνικά, φαίνεται ότι συνάδουν μεταξύ τους.

B.2.2.2.3. Αναπαραγωγή της ηλεκτρονικής συνομιλίας στην ελληνική γλώσσα και χειρόγραφα από τον Γιάννη

Το απόσπασμα από SMS που καταγράφηκε από το Γιάννη, αναφέρεται ενδεικτικά πιο κάτω:

• Ela ti kns. Egw tha paw to sk iraklitsa na dw ligo thn giagia mou, einai kai ta eniamera kai exei kai panigurh. Drama tha gurisw thn deutera den exw idea ti wra tha xanamilhsoume

Έλα τι κάνεις, εγώ θα πάω στην ηρακλίτσα το σαββατοκύριακο να δω λίγο την γιαγιά μου, είναι και τα εννιάμερα και έχει και πανήγυρη. Δράμα θα γυρίσω την Δευτέρα δεν έχω ιδέα τι ώρα, θα ξαναμιλήσουμε.

Μελετώντας τη συνομιλία του Γιάννη, παρατηρήθηκε ότι και σε αυτό το σημείο της έρευνας αυτός ο συμμετέχων έκανε τη διαφορά. Όπως είχε αναφέρει στη συνέντευξη που παραχώρησε, οι συντμήσεις είναι μια συνήθεια που θέλει να διαγράψει και το έχει πετύχει σε μεγάλο βαθμό. Πράγματι, όπως δεν εντοπίστηκαν συντμήσεις στο επίσημο γραπτό του, ούτε και ορθογραφικά λάθη, έτσι η ερευνήτρια δεν συνάντησε καμία σύντμηση και σε αυτό το απόσπασμα συνομιλίας που κλήθηκε να ξανά-γράψει. Ωστόσο, ο Γιάννης ήταν από τους συμμετέχοντες που δεν παρουσίασε πλήθος συντμήσεων ούτε στο απόσπασμα από συνομιλία του μέσω SMS. Μόλις δύο συντμήσεις συναντήθηκαν σ' αυτό («kns» και «sk»), οι οποίες στη διαδικασία αναπαραγωγής αποδόθηκαν ολογράφως και χωρίς κανένα λάθος. Ένα ακόμη λεπτό σημείο που ίσως δείχνει ότι ο συμμετέχων αντιλαμβάνεται ότι γράφει ελληνικά και ασυναίσθητα ακολουθεί όλους τους κανόνες της γλώσσας μας είναι ότι στο αναπαραγόμενο απόσπασμα χρησιμοποίησε και σημεία στίξης, κάτι που απουσίαζε στο SMS του. Ο χρήστης λοιπόν, απ' ό,τι φαίνεται μπορεί να διαχωρίσει το περιβάλλον μέσα στο οποίο επικοινωνεί και ανάλογα να προσαρμόσει και το γραπτό του λόγο.

Συνεπώς, για ακόμη μία φορά υπάρχει πλήρης αντιστοιχία ανάμεσα στις απόψεις που πρόβαλλε ο συμμετέχων στην συνέντευξη με αυτά που παρατηρούνται στην πράξη και σχετίζονται με το γραπτό του λόγο και τη χρήση συντμήσεων σε αυτόν.

B.2.2.2.4. Αναπαραγωγή της ηλεκτρονικής συνομιλίας στην ελληνική γλώσσα και ολογράφως από τον Γιώργο

Ορισμένες φράσεις που κατεγράφησαν από το Γιώργο στη συνομιλία του μέσω SMS, παρατίθενται ενδεικτικά πιο κάτω:

• Ela peni aurio d nth gurisw spiti mt t doulia gt th paw n mirasw biografika s kt magazia mps k vrw k tpt allo gt ksereis ot diskoleuomai k xrwstaw k duo koinxrsta..

Έλα Πένυ αύριο δεν θα γυρίσω σπίτι μετά τη δουλειά γιατί θα πάω να μοιράσω βιογραφικά σε κάτι μαγαζιά μήπως και βρω και τίποτα άλλο γιατί ξέρεις ότι δυσκολεύομαι και χρωστάω και δύο κοινόχρηστα.

• Ok t lm methaurio, Flk!

Οκ τα λέμε μεθαύριο, Φιλάκια!

Σύμφωνα λοιπόν με τα αποτελέσματα της διαδικασίας αναπαραγωγής, διαπιστώθηκε για ακόμη μία φορά ότι ο συγκεκριμένος χρήστης υποστηρίζει και στην πράξη αυτά που ανέφερε στη συνέντευξη: «μπορώ να διαχωρίσω τον έναν τρόπο γραφής από τον άλλον και να είμαι σωστός και στους δύο». Παρατηρήθηκε και σ' αυτό το αναπαραγόμενο απόσπασμα το ίδιο ακριβώς με το επίσημο e-mail. Κανένα ορθογραφικό λάθος και καμία σύντμηση, ούτε στις πιο απλές και ολιγοσύλλαβες λέξεις δεν έκαναν την παρουσία τους. Οι

προτάσεις του στα ελληνικά ήταν ορθές και τίποτε δεν άφησε περιθώριο για την παραμικρή παρατήρηση.

Όπως είναι φανερό λοιπόν, οι απόψεις του Γιώργου που αναδείχθηκαν μέσα από τη συνέντευξη συμφωνούν και με αυτή την τελευταία διαδικασία της έρευνας.

B.2.2.2.5. Αναπαραγωγή της ηλεκτρονικής συνομιλίας στην ελληνική γλώσσα και ολογράφως από την Κατερίνα

Παρακάτω ακολουθούν κάποια αποσπάσματα από τη συνομιλία της Κατερίνας μέσω της σελίδας κοινωνικής δικτύωσης του facebook με μία φίλη της:

<ul style="list-style-type: none">
• Twra re fili eisai sovari? Tpt auta einai dika m... Se tosa meri m piges. Egw s xrwstaw kati? Τώρα ρε φίλη, είσαι σοβαρή; Τίποτα αυτά είναι δικά μου... Σε τόσα μέρη με πήγες. Εγώ σου χρωστάω κάτι;
• E koita twra me tin eksetastiki dn nomizw na prolavw... Meta dn executive kanena prob. An thes pame kai kanena sk agiokampo. Dn uparxei to meros, teleia thalassa Ε κοίτα τώρα με την εξεταστική δεν νομίζω να προλάβω... Μετά δεν έχω κανένα πρόβλημα. Αν θες πάμε και κανένα Σαββατοκύριακο Αγιόκαμπο. Δεν υπάρχει το μέρος τέλεια θάλασσα.
• Entometaksi apo to thema sto allo petagomaste alla afou s xw dw twra na sou pw k auto Milisa me tn Sarafidou gia tn ergasia ms Komple leei Tha mas steilei mail me perissoteres plrfrs Εντομεταξύ από το ένα θέμα στο άλλο πεταγόμαστε αλλά αφού σε έχω εδώ τώρα να σου πω και αυτό. Μίλησα με την Σαραφίδου για την εργασία μας Κομπλέ λέει Θα μας στείλει email με περισσότερες πληροφορίες.
--

Από την παρατήρηση της τελευταίας άτυπης διαδικασίας της έρευνας μπορεί εύκολα να βγει το συμπέρασμα ότι η Κατερίνα έχει αντίληψη του επικοινωνιακού περιβάλλοντος που συνομιλεί κάθε φορά και ανάλογα προσαρμόζει το γραπτό της λόγο. Στο facebook, έγραφε με συντμήσεις σε Greeklish και υποστήριξε ότι αυτό δεν της δημιουργεί κάποιο πρόβλημα όταν πρέπει να γράψει στα ελληνικά και χωρίς συντμήσεις. Αυτό ήταν προφανές στο επίσημο e-mail που παραχώρησε στην ερευνήτρια, όπου δεν εντοπίστηκε καμία σύντμηση και κανένα ορθογραφικό λάθος στο κείμενό της. Το ίδιο ισχύει και για το απόσπασμα της ηλεκτρονικής της συνομιλίας που έγραψε ξανά στα ελληνικά. Όλες οι λέξεις που περιλάμβανε αποδόθηκαν ολογράφως στα ελληνικά χωρίς καμία σύντμηση. Ακόμη τη

λέξη «prob» την οποία απέδωσε στην πρωτότυπη συνομιλία στα αγγλικά, στην αναπαραγωγή της τη μετέφρασε και την έγραψε ως «πρόβλημα». Μόνο ένα ορθογραφικό λάθος εντοπίστηκε στην αντιγραφή του αποσπάσματός της. Αρχικά, έγραψε στη συνομιλία της στα greeklish τη λέξη «entometaksi» και στη συνέχεια την απέδωσε στα ελληνικά ως «εντομεταξύ». Αυτό το ορθογραφικό λάθος μπορεί να αποδοθεί στη χρήση Greeklish, καθώς όπως συνήθισε να το γράφει στα Greeklish χωρίς ορθογραφία, έτσι το έγραψε και στα ελληνικά χωρίς να καταλάβει ότι το έγραψε λάθος.

Από τα παραπάνω συνεπάγεται ότι κατά γενική ομολογία τα λεγόμενα της Κατερίνας στη συνέντευξή της συμβαδίζουν με αυτά που παρατήρησε η ερευνήτρια στα δεδομένα που συνέλεξε από αυτήν. Παρ' όλο που οι συντμήσεις στα Greeklish κυριαρχούν στην καθημερινότητά της, αυτό δεν έχει επηρεάσει τα ελληνικά της και την ορθογραφία που αυτά συνεπάγονται. Εκτός από μία μικρή εξαίρεση, αυτή του ορθογραφικού λάθους, που εντοπίστηκε στο τελευταίο μέρος. Κάτι που δεν μπορεί από μόνο του να φανερώσει ότι οι συντμήσεις στα Greeklish έχουν αρνητική επίδραση στα ελληνικά της Κατερίνας κρίνοντας από τη συνολικότερη εικόνα που σχηματίστηκε γι' αυτήν.

Γ' Κεφάλαιο: Συμπεράσματα της έρευνας

Γ.1. Έλεγχος των ερευνητικών υποθέσεων

Λαμβάνοντας υπόψη τα ερευνητικά δεδομένα που προέκυψαν, συμπεραίνεται ότι οι αρχικοί στόχοι της έρευνας επιτεύχθηκαν σε αρκετά ικανοποιητικό βαθμό και συλλέχθηκαν ενδιαφέρουσες απαντήσεις στα ερωτήματα που αρχικά είχαν τεθεί. Οι περισσότερες υποθέσεις που έγιναν από την αρχή φαίνεται να επιβεβαιώνονται, ενώ παρατηρείται μία μικρή διαφοροποίηση ως προς κάποιες άλλες, σύμφωνα με τα δεδομένα που προέκυψαν. Παρακάτω ακολουθεί ο έλεγχος αυτών των ερευνητικών υποθέσεων.

Γ.1.1. 1η Ερευνητική Υπόθεση

Η αρχική υπόθεση αντιστοιχούσε στο πρώτο ερευνητικό ερώτημα (1), που αφορούσε την πρώτη επαφή των νέων με τις συντμήσεις σε κώδικα Greeklish, φάνηκε ότι επιβεβαιώθηκε καθώς και οι πέντε συμμετέχοντες έδωσαν σχεδόν ίδιες απαντήσεις. Όλοι ξεκίνησαν να γράφουν με συντμήσεις σε Greeklish στην ηλικία των 14-15 ετών περίπου κατά μέσο όρο, όταν έκαναν για πρώτη φορά προσωπικό λογαριασμό σε διάφορα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και κυρίως το facebook.

Γ.1.1.1. 1η Ερευνητική Υπόθεση – (i)

Στην ερευνητική υπόθεση 1(i) που αντιστοιχεί στο ερώτημα **1(i)** και αναφέρεται στο, αν κάποιος παράγοντας επηρέασε τους συμμετέχοντες ώστε να ξεκινήσουν να γράφουν κατ' αυτόν τον τρόπο, επιβεβαιώθηκε η αρχική εκτίμηση της ερευνήτριας, ότι ο κοινωνικός περίγυρος είναι αυτός που ωθεί τους νέους προς αυτόν τον τρόπο γραφής. Όπως προέκυψε οι τέσσερις από τους συμμετέχοντες ξεκίνησαν να γράφουν με συντμήσεις σε Greeklish, γιατί ακολούθησαν τη «μόδα» της εποχής και για να καλύψουν την ανάγκη τους να συμβαδίζουν με τους συνομηλίκους τους και να είναι αρεστοί σ' αυτούς. Μάλιστα ο ένας βοηθούσε τον άλλον να μάθει αυτό τον τρόπο γραφής, η οποία παρουσιαζόταν σαν κάτι ιδιαίτερα εύκολο. Μόνο μία συμμετέχουσα διαφοροποιήθηκε σε μικρό βαθμό από τους υπόλοιπους, λέγοντας πως ο λόγος που ξεκίνησε να γράφει με Greeklish, ήταν η πρώτη της συσκευή κινητού τηλεφώνου, η οποία δε διέθετε ελληνικούς χαρακτήρες στο πληκτρολόγιό της. Στη συνέχεια μιλώντας καθημερινά στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης υιοθέτησε και τις συντμήσεις, καθώς έβλεπε ότι όλοι γράφουν έτσι.

Γ.1.1.2. 1η Ερευνητική Υπόθεση – (ii)

Η υπόθεση αυτή αντιστοιχεί στο ερευνητικό ερώτημα **1(ii)** που εξετάζει αν έχει διαφοροποιηθεί αυτός ο τρόπος γραφής με το πέρασμα του χρόνου. Όλοι οι συμμετέχοντες ανέφεραν ότι συνεχίζουν να γράφουν με συντμήσεις σε Greeklish μέχρι και σήμερα. Ωστόσο η διαφοροποίηση εντοπίζεται στο γεγονός ότι οι τρεις από τους συμμετέχοντες άρχισαν να έχουν κάποιες αμφιβολίες και ενδοιασμούς σχετικά με αυτή τη γλώσσα. Έπειτα

από διάφορες προσπάθειες που γίνονται στις μέρες μας για τη διαφύλαξη της ελληνικής γλώσσας και τον παραγκωνισμό των υπόλοιπων «μοντέρνων» αλφαβήτων, έχουν αρχίσει να ευαισθητοποιούνται και να προσπαθούν να ελαττώσουν αυτόν τον τρόπο γραφής, μέχρι και να μην τον χρησιμοποιούν καθόλου. Οι άλλοι δύο συμμετέχοντες δεν πρόβαλαν κανέναν ενδοιασμό σχετικά με τις συντμήσεις σε Greeklish και φαίνεται πως είναι υποστηρικτές αυτών. Άρα λοιπόν, όπως προκύπτει, επιβεβαιώθηκε και αυτή η υπόθεση.

Γ.1.1.3. 1η Ερευνητική Υπόθεση – (iii)

Η συγκεκριμένη ερευνητική υπόθεση αφορά τις απόψεις των συμμετεχόντων σχετικά με τη χρήση συντμήσεων σε Greeklish από τον περίγυρό τους. Και σ' αυτή την περίπτωση παρατηρήθηκε ταύτιση ανάμεσα στις απαντήσεις των συμμετεχόντων και την αρχική εκτίμηση της ερευνήτριας. Όλοι οι συμμετέχοντες απάντησαν πως οι φίλοι τους γράφουν όλοι με συντμήσεις σε Greeklish και δεν είχαν να προσάψουν κάποιο αρνητικό σχόλιο γι' αυτό. Ωστόσο οι τρεις από αυτούς, όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω, σημείωσαν ότι όπως και οι ίδιοι έτσι και κάποιοι από τους φίλους τους σκέφτονται να σταματήσουν να γράφουν έτσι και κάνουν κάποιες προσπάθειες γι' αυτό.

Γ.1.2. 2η Ερευνητική Υπόθεση

Στη δεύτερη υπόθεση, η οποία αντιστοιχεί στο ερευνητικό ερώτημα **2**, αναφορικά με τις περιπτώσεις επικοινωνίας στις οποίες οι συμμετέχοντες επιλέγουν να χρησιμοποιούν συντμήσεις σε Greeklish, φαίνεται πως τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την έρευνα, συνάδουν με τις αρχικές εκτιμήσεις της ερευνήτριας. Πιο συγκεκριμένα, αναμενόταν οι νέοι να χρησιμοποιούν συντμήσεις σε Greeklish μόνο στα ηλεκτρονικά μέσα, κάτι που επιβεβαιώθηκε, καθώς οι συμμετέχοντες ανέφεραν τον ηλεκτρονικό υπολογιστή και το κινητό τηλέφωνο ως μέσα χρήσης αυτής της γλώσσας. Η υπόθεση επιβεβαιώθηκε και ως προς το γραπτό λόγο, καθώς όπως ειπώθηκε από τους συμμετέχοντες οι συντμήσεις σε Greeklish σε επίσημα γραπτά απαγορεύονται! Τόνισαν πως οι συντμήσεις σε Greeklish συναντώνται μόνο σε ηλεκτρονικά μέσα και όχι σε χειρόγραφα επίσημα γραπτά. Η υπόθεση επιβεβαιώθηκε και ως προς το τελευταίο της σημείο που αφορούσε τον παραλήπτη των μηνυμάτων που, όπως είχε προβλέψει η ερευνήτρια, λαμβάνεται σοβαρά υπόψη από τους νέους. Πράγματι οι συμμετέχοντες επιβεβαίωσαν στο σύνολό τους, πως κάθε φορά που γράφουν με συντμήσεις σε Greeklish φροντίζουν να απευθύνονται σε παραλήπτη που είναι γνώστης και χρήστης αυτής της γλώσσας.

Γ.1.3. 3η Ερευνητική Υπόθεση

Η τρίτη ερευνητική υπόθεση αφορά στο ερευνητικό ερώτημα **3**, που αναφέρεται στις προσωπικές θέσεις των συμμετεχόντων σχετικά με το αν οι συντμήσεις σε κώδικα Greeklish, έχουν επηρεάσει το γραπτό τους λόγο και αν ναι προς ποια κατεύθυνση. Η αρχική εκτίμηση συνέκλινε στην πεποίθηση ότι η συνήθεια καθορίζει σε μεγάλο βαθμό τη συμπεριφορά του ατόμου. Οι συντμήσεις σε Greeklish αποτελούν μια συνήθεια στη ζωή των νέων. Συνεπώς καθορίζει κατά πολύ τη συμπεριφορά τους και ενδεχομένως είναι η αρχή κάποιων

αρνητικών επιπτώσεων. Σ' αυτήν την ερευνητική υπόθεση, παρατηρήθηκε επίσης η ομαδοποίηση των συμμετεχόντων που αναφέρθηκε και προγενέστερα και συνεπώς, διαψεύστηκε από ένα μέρος των συμμετεχόντων. Πιο συγκεκριμένα, οι τρεις από τους συμμετέχοντες, που όπως είναι φανερό αρχίζουν να αναθεωρούν γι' αυτόν τον τρόπο γραφής, ανέφεραν ότι κάποιες φορές έχουν παρατηρήσει να γράφουν συντετμημένες λέξεις ακόμη και στα ελληνικά, όταν πρόκειται για χειρόγραφα κείμενά τους. Ακόμη, υπήρξαν φορές, όπως είπαν, που έκαναν και κάποια ορθογραφικά λάθη στα γραπτά τους. Οι ίδιοι οι συμμετέχοντες παραδέχτηκαν πως, αιτία αυτών των συμπεριφορών ήταν η συνήθεια που τους είχε δημιουργηθεί. Αντίθετα, οι άλλοι δύο συμμετέχοντες δεν είχαν την ίδια γνώμη. Ανήκαν στην κατηγορία ανθρώπων που από τη μία χρησιμοποιούν συντμήσεις σε Greeklish καθημερινά στην επικοινωνία τους, από την άλλη όμως, έχουν την ικανότητα να μπορούν να διαχωρίζουν τους δύο διαφορετικούς τρόπους γραφής χωρίς να κάνουν λάθη.

Γ.1.4. 4η Ερευνητική Υπόθεση

Το ερευνητικό ερώτημα **4**, που αποτελεί και το τελευταίο της έρευνας, αφορά τη μορφή των συντμήσεων που χρησιμοποιούν οι συμμετέχοντες και συνδέεται με την τέταρτη ερευνητική υπόθεση. Σύμφωνα με αυτή οι συμμετέχοντες αναμένεται να χρησιμοποιούν στην καθημερινή τους επικοινωνία τις συντμήσεις «πρότυπα» που έχουν δημιουργηθεί από τους ίδιους τους νέους και τις χρησιμοποιούν οι περισσότεροι από αυτούς. Πράγματι οι συμμετέχοντες ανέφεραν ότι χρησιμοποιούν τους τύπους συντμήσεων που είναι γνωστοί και χρησιμοποιούνται από τους περισσότερους.

Γ.2. Συσχετισμός με άλλες έρευνες

Στο σημείο αυτό, αφού προηγήθηκε η ανάλυση των ερευνητικών δεδομένων και ο συσχετισμός των αποτελεσμάτων με τις αρχικές υποθέσεις, κρίνεται σκόπιμη η τοποθέτηση της παρούσας έρευνας σε σχέση με τα αποτελέσματα άλλων ερευνών. Ωστόσο πρέπει να επισημανθεί ότι το θέμα πάνω στο οποίο πραγματοποιήθηκε η έρευνα της συγκεκριμένης εργασίας, είναι ένα θέμα το οποίο δεν έχει ερευνηθεί στο παρελθόν και για το λόγο αυτό δεν υπάρχουν σχετικές εργασίες γι' αυτό. Το ένα από τα δύο σκέλη της εργασίας που αφορά στα Greeklish έχει υπάρξει αντικείμενο για έρευνα σε πολλές εργασίες στο παρελθόν. Όσον αφορά το δεύτερο σκέλος της εργασίας, τις συντμήσεις στα Greeklish, κάτι τέτοιο δεν έχει απασχολήσει άλλους ερευνητές και για το λόγο αυτό δεν υπάρχουν άλλα ερευνητικά δεδομένα έτσι ώστε να τα συγκρίνουμε με την παρούσα έρευνα. Ωστόσο είναι εφικτό να γίνει σύγκριση ανάμεσα στα αποτελέσματα αυτής της έρευνας και σε αυτά διάφορων ερευνών σχετικά με τα Greeklish, στα σημεία που παρουσιάζουν ομοιότητες.

Αναφορικά με τους λόγους οι οποίοι οδήγησαν τους νέους να γράφουν με Greeklish, έχουν πραγματοποιηθεί αρκετές έρευνες που μελετούν αυτό το θέμα. Τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας σχετικά με αυτό το ζήτημα, φαίνεται να συμβαδίζουν με αυτά των άλλων ερευνών. Πιο συγκεκριμένα, στην έρευνα που πραγματοποίησε ομάδα του

Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας (2008-09), όπου μελετώνται παράγοντες όπως είναι η χρονική διάρκεια, η συχνότητα, οι λόγοι καθώς και οι περιπτώσεις χρήσης των Greeklish, αποδείχθηκε ότι οι περισσότεροι χρησιμοποιούν τα Greeklish από συνήθεια, ενώ άλλοι τα χρησιμοποιούν για εξοικονόμηση χρόνου, κάποιιοι το θεωρούν βολικό και άλλοι τα χρησιμοποιούν προκειμένου να αποφεύγουν ενδεχόμενα ορθογραφικά λάθη. Τέλος, ένα σημαντικό ποσοστό ατόμων τα χρησιμοποιεί απλά επειδή είναι μόδα. Στην παρούσα έρευνα οι συμμετέχοντες στο σύνολό τους ανέφεραν ότι ξεκίνησαν να γράφουν Greeklish, κυρίως λόγω συνήθειας. Ακόμη οι συμμετέχοντες μίλησαν για τον παράγοντα των ορθογραφικών λαθών και την αποφυγή αυτών μέσω των Greeklish, όπως επίσης και ότι τα Greeklish αποτελούν τη «μόδα» της γενιάς τους.

Σχετικά με τα αποτελέσματα της έρευνας του Βαλασάκη (2001), προκύπτει ότι η επιλογή των Greeklish αποδίδεται σε λόγους ευκολίας και ταχύτητας, ενώ υπολογίζεται ότι μπορεί να σχετίζεται και με το γεγονός ότι, στα Greeklish, δεν υπάρχει ορθογραφικός έλεγχος. Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί πως, στην έρευνα του Ανδρουτσόπουλου (1999), αναφέρεται και το ενδεχόμενο της έλλειψης του κατάλληλου λογισμικού για να γράψουν οι χρήστες στα ελληνικά, ως βασική αιτία προσφυγής στα Greeklish. Τα αποτελέσματα αυτά φαίνεται να συμφωνούν με τα ευρήματα της παρούσας έρευνας.

Επιπλέον, σχετικά με το μέσο στο οποίο οι νέοι χρησιμοποιούν τα Greeklish, αποδείχθηκε στην έρευνα του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας (2008-09), ότι το Διαδίκτυο, το Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο και το κινητό τηλέφωνο, αποτελούν χώρους έκφρασης των νέων μέσω Greeklish, ενώ ορισμένοι τα χρησιμοποιούν και σε χειρόγραφες προσωπικές σημειώσεις. Η παρούσα έρευνα ανέδειξε ως πρωταρχικό μέσο χρήσης των Greeklish τον Ηλεκτρονικό Υπολογιστή και συγκεκριμένα κατά την περιήγηση των νέων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ενώ δευτερευόντως επιλέγεται το κινητό τηλέφωνο κατά την ανταλλαγή σύντομων μηνυμάτων (SMS). Όσον αφορά τις χειρόγραφες σημειώσεις, η παρούσα έρευνα δεν συμβαδίζει με αυτή του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών, καθώς οι συμμετέχοντες ανέφεραν ρητά ότι τα Greeklish απαγορεύονται σε χειρόγραφα επίσημα έγγραφα.

Τέλος, στη μελέτη του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών τονίστηκε πως οι μαθητές θεωρούν ότι η χρήση των Greeklish απειλεί την ελληνική γλώσσα. Επίσης, στην έρευνα του Βαλασάκη (2001), όπου διερευνώνται οι στάσεις των χρηστών για την επίδραση των Greeklish στην ελληνική γλώσσα, τα αποτελέσματα είναι μεικτά, καθώς κάποιιοι συμμετέχοντες έδειξαν να ανησυχούν για την επίδραση των Greeklish στην ορθογραφική γνώση, ενώ κάποιιοι άλλοι έδειξαν πως δεν τη θεωρούν «πρόβλημα» για την ελληνική γλώσσα. Τα αποτελέσματα της τρέχουσας έρευνας φαίνεται να συμφωνούν με αυτά της έρευνας του Βαλασάκη, καθώς οι τρεις από τους συμμετέχοντες έδειξαν να ανησυχούν για την αρνητική επίδραση των Greeklish στα ελληνικά και συγκεκριμένα στην ορθογραφική ικανότητα, ενώ οι άλλοι δύο συμμετέχοντες δεν πρόβαλαν καμία ανησυχία ή ενδιασμό για τα Greeklish, θεωρώντας πως δεν έχουν καμία επίδραση στα ελληνικά τους.

Αυτά ήταν κάποια από τα σημεία της παρούσας έρευνας, τα οποία έχουν μελετηθεί και σε άλλες έρευνες σχετικές με τα Greeklish. Ωστόσο, πρέπει να επισημανθεί και πάλι ότι τα σημεία αυτά αναφέρονταν αποκλειστικά στα Greeklish και όχι στις συντμήσεις σε Greeklish, που είναι και το ακριβές θέμα της παρούσας πτυχιακής εργασίας, καθώς δεν έχει προϋπάρξει έρευνα με το συγκεκριμένο θέμα.

Γ.3. Συζήτηση – Περιορισμοί της έρευνας

Έχοντας ως δεδομένο τον μικρό αριθμό του δείγματος, το οποίο αποτελούνταν από πέντε νέους, εκ των οποίων οι τρεις ήταν αγόρια και οι δύο κορίτσια, μπορεί εύκολα να διαπιστώσει κανείς ότι η συγκεκριμένη έρευνα ενέχει κάποιους περιορισμούς. Δεν είναι ασφαλές να γενικευτούν με βεβαιότητα τα συμπεράσματα που προκύπτουν μέσα από τα δεδομένα που συλλέχθηκαν. Ωστόσο, επιφυλάξεις εκφράζονται τόσο για τη δυνατότητα γενίκευσης των συμπερασμάτων, όσο και για την ορθότητα των αποτελεσμάτων που προέκυψαν από αυτή την έρευνα.

Γ.4. Προοπτικές της έρευνας

Όπως προκύπτει, η παρούσα έρευνα δεν στηρίχθηκε σε προηγούμενες μελέτες που να εξετάζουν το φαινόμενο των συντμήσεων σε Greeklish, δεδομένου ότι δεν έχουν βρεθεί έρευνες με το ίδιο θέμα. Θα μπορούσε μάλιστα να υποστηριχθεί ότι η συγκεκριμένη έρευνα στα πλαίσια της πτυχιακής εργασίας, αποτελεί την απαρχή για την υλοποίηση και άλλων ερευνών στο μέλλον με την ίδια θεματολογία.

Επιπλέον θα ήταν αποδεκτή και θεμιτή μία ανάλογη με την παρούσα έρευνα, με σκοπό να εξετάσει μεγαλύτερο δείγμα συμμετεχόντων αυτή τη φορά. Με τον τρόπο αυτό τα αποτελέσματα της έρευνας θα είναι σαφώς πιο έγκυρα και βάσιμα, αφού όπως έχει ήδη αναφερθεί ο περιορισμένος αριθμός δειγμάτων στη συγκεκριμένη έρευνα, ενδέχεται να ενέχει και κάποιους κινδύνους λάθους ή ασάφειας.

Τέλος θεωρώντας δεδομένη τη διάδοση της τεχνολογίας και ολοένα και πιο συχνή τη χρήση των Ηλεκτρονικών Υπολογιστών από παιδιά μικρότερης ηλικίας, για παράδειγμα μαθητές του Δημοτικού, είναι πολύ πιθανό ότι ίσως και αυτοί οι μαθητές χρησιμοποιούν τις συντμήσεις σε Greeklish στην επικοινωνία τους στις διάφορες σελίδες κοινωνικής δικτύωσης. Θα ήταν ιδιαίτερα χρήσιμο λοιπόν να πραγματοποιηθεί μια έρευνα που να μελετήσει δείγματα νέων αυτής της ηλικίας και να εξετάσει για ποιον λόγο και με ποιο σκοπό χρησιμοποιούν οι μαθητές Δημοτικού τις συντμήσεις σε Greeklish. Στη συνέχεια τα αποτελέσματα αυτά θα είναι εφικτό να συγκριθούν και με μεγαλύτερους σε ηλικία νέους, όπως αυτούς της παρούσας έρευνας.

Βιβλιογραφικές αναφορές

Ανδρουτσόπουλος, Γ.Κ. (1998). «Ορθογραφική ποικιλότητα στο ελληνικό ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: μια πρώτη προσέγγιση». Γλώσσα 46, 49-67.

Ανδρουτσόπουλος, Γ.Κ. (1999). «Από τα Φραγκοχιώτικα στα *Greeklisch*». Το Βήμα, 5 Σεπτεμβρίου 1999.

Ανδρουτσόπουλος, Γ.Κ. (2000). «Λατινοελληνική ορθογραφία στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: χρήση και στάσεις». Μελέτες για την ελληνική γλώσσα 20. Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης. Ηλεκτρονικά στο: http://jannisandroutsopoulos.files.wordpress.com/2014/02/2000_thessaloniki_greeklisch_paper.pdf

Ανδρουτσόπουλος, Γ.Κ. (2001). «*Greeklisch: ελληνικά με λατινικό αλφάβητο*», στο φύλλο της Καθημερινής. Ηλεκτρονικά στο <http://www.netschoolbook.gr/greeklisch.html>

Ανδρουτσόπουλος, Γ.Κ. (2001). «Από *dieuthinsi* σε *diey8ynsh*. Ορθογραφική ποικιλότητα στην λατινική μεταγραφή των ελληνικών». Πρακτικά της 4th International Conference on Greek Linguistics (Κύπρος 1999). Ηλεκτρονικά στο: <http://www.netschoolbook.gr/androutsdict.html>

Βαλασάκης, Α. (2012). «*Greeklisch- η γλώσσα της ηλεκτρονικής επικοινωνίας, Περί Greeklisch ο λόγος*». Ελλάδα, 6/1/2012. Ηλεκτρονικά στο: http://glossologein.blogspot.gr/2012/01/greeklisch_3794.html

Γεωργακοπούλου, Α. (2001). «*Το ηλεκτρονικό μήνυμα είναι υβριδικό κείμενο*». Καθημερινή της Κυριακής, 14/10/2001. Ηλεκτρονικά στο <http://www.netschoolbook.gr/georgakop.html>

Καλλικούνης, Β. (2014). «*Η αφυδάτωση, ο εκβαρβαρισμός τη ελληνικής γλώσσας και ο... ευνουχισμός της κριτικής σκέψης*». Η Ροδιακή (Ημερήσια πρωινή εφημερίδα Ρόδου), 18/8/2014. Ηλεκτρονικά στο: <http://www.rodiki.gr/article/286190/h-afydatwsh-o-ekbarbarismos-ths-ellhnikhs-glwssas-kai-o-eynouxismos-ths-kritikhs-skepshs>

Λιάλιος, Γ. (2000). «*Ομιλείτε *Greeklisch* ή *Ελληνικά*;*». Καθημερινή της Κυριακής, 16/07/2000. Ηλεκτρονικά στο: http://digitalschool.minedu.gov.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-A112/346/2304,8796/extras/activities/metaselida_01_morfes_epikoinwnias/index_omilite_greklisch.html

Μαλλιαρού, Μ.-Ε. (2014). «*Αντιλήψεις και στάσεις μαθητών Λυκείου για τη χρήση των *Greeklisch* στην καθημερινή τους επικοινωνία*», πτυχιακή εργασία, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης Πανεπιστήμιου Θεσσαλίας, Βόλος.

Μπαμπινιώτης, Γ. (2014). «*Η αποξένωση από την εικόνα της λέξης – Τα *Greeklisch* και οι επιπτώσεις τους*». Το Βήμα, 5/10/2014. Ηλεκτρονικά στο: <http://www.tovima.gr/opinions/article/?aid=638044>

Σταμάτη Λ. (1999), «*Sou stelno ena minima*». Τα Νέα, 05/06/1999. Ηλεκτρονικά στο: <http://users.sch.gr/tgiakoum/grmessage.html>

Σταμάτη Λ. (1999) «*Φραγκολεβαντίνικα στο Ίντερνετ*». Τα Νέα, 24/2/1999. Ηλεκτρονικά στο: <http://www.netschoolbook.gr/fragolevantinika.html>

Τσιγγανός Θ. (2011), «*Η χρήση Greeklish επεκτείνεται και εκτός των κινητών*». Καθημερινή της Κυριακής, 18/06/2011. Ηλεκτρονικά στο http://digitalschool.minedu.gov.gr/modules/ebook/show.php/DSEPALA103/249/1836,5923/extras/activities/indexa_2_greeklish/indexa_2_tsiganas_greeklish.html